LIETUVIŲ DIENOS

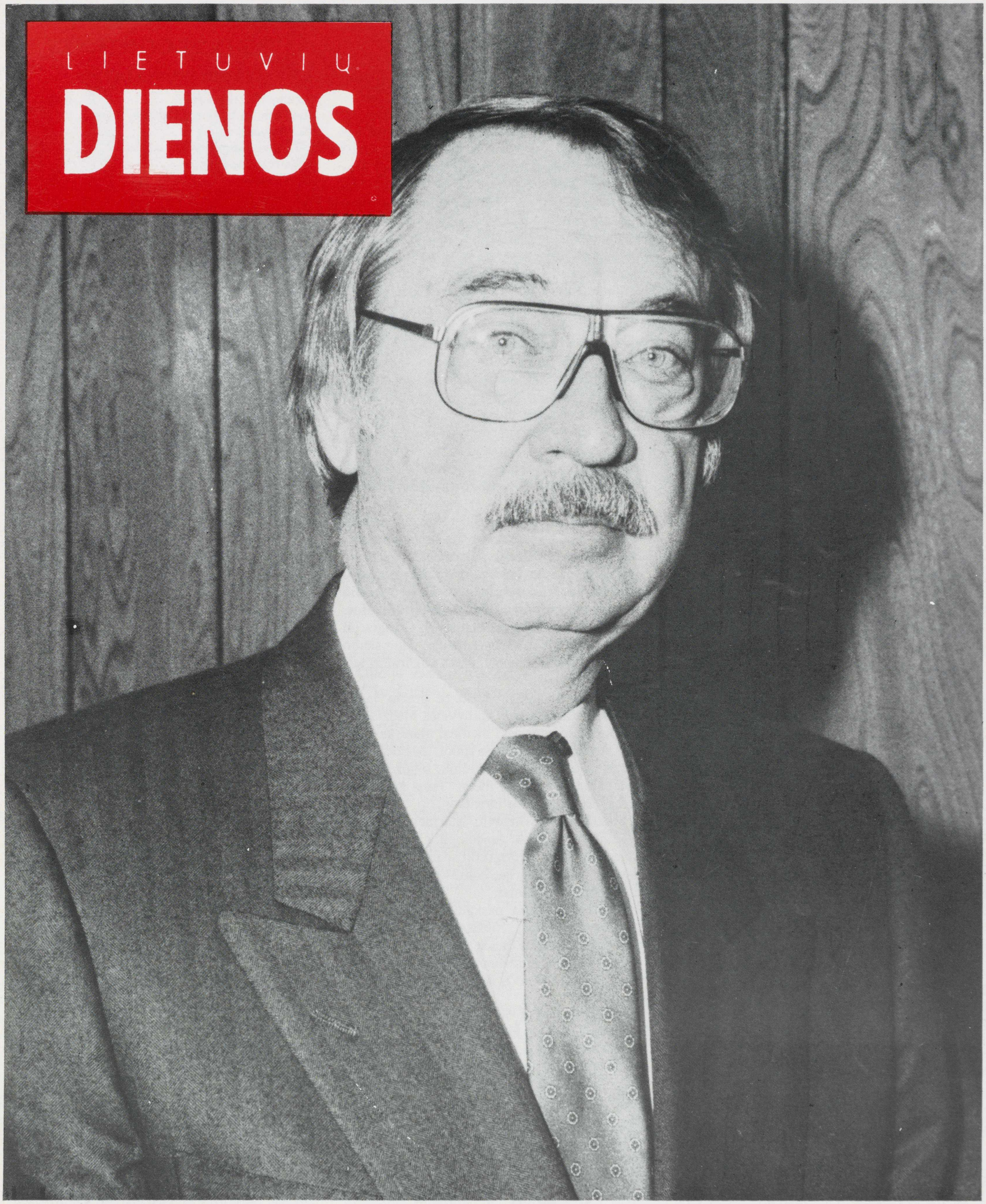

STANLEY BALZEKAS, JR., BALZEKAS LIETUVIŲ MUZIEJAUS STEIGĖJAS

LITHUANIAN DAYS

JUNE 1986

1986 M. BIRŽELIO MĖN.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

LIETUVIŲ

DIENOS

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas: (213) 664-2919

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

1986, Birželis Nr. 6 (366)
June, 1986 No. 6 (366)

Eina XXXVI metai
Volume XXXVI

• •

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU," LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN" PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, Ph.D
Margis Matulionis, J.D.
Arūnas Barkus, M.S.
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

• •

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinta automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

• •

"LITHUANIAN DAYS (ISSN : 0024-2950) is published monthly except July and August for $20.00 per year by Anthony F. Skirius, Publisher, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029. Second-class postage paid at Los Angeles, California. POSTMASTER: Send address changes to *LITHUANIAN DAYS, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.*"

• •

RATES/KAINOS

Single Copy/Atskiro nr. kaina	$ 2.00
Yearly Subscription/Prenumerata metams	20.00
Honorary Subscriptions/Garbės prenumerata	35.00
Rates in Canadian Dollars/Kainos Kanadiškais doleriais	
Yearly Subscription/Prenumerata metams	30.00
Honorary Subscription/Garbės prenumerata	50.00

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

FRONT COVER

STANLEY BALZEKAS, JR.

Amerikos lietuvių tarpe Stanley Balzekas, Jr. yra retas fenomenas: pirmos generacijos lietuvis (jo tėvai atvyko į J. A. V-bes 1912 metais) plačiai žinomo Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejaus Čikagoje steigėjas ir vadovas. Jis sėkmingai skleidžia lietuvišką kultūrą Amerikoje, taip pat yra žinomas ir už jos ribų. Jo įsteigtas etninės kultūros muziejus yra statomas pavyzdžiu kitiems.

Šį mėnesį Balzeko Muziejus švenčia dvidešimtmetį nuo įsikūrimo. Tuo su pagrindu ir užtarnautai gali didžiuotis jo steigėjas ir visi lietuviai Amerikoje: muziejus skleidžia lietuviškos kultūros garsą kitataučiams.

Per dvidešimtį metų padaryta stebėtinai didelė pažanga. Pernai buvo nupirktas didžiulis, buvusios Solbrig ligoninės Čikagoje, pastatas (29,000 kv. pėdų, Pulaski prie 65-tos gatvės) kuris duos Balzeko muziejui daugiau erdvės ir galimybių išplėsti muziejų ir pagyvinti veiklą ir "įsipilietinti" kitų muziejų tarpe. Tai bus bene pirmas tokios apimties ir dydžio etninis muziejus Amerikoje.

Balzekas, Jr. yra baigęs De Paul universitetą (turi du mokslo laipsnius). Jis su tėvu Stanley Sr., vadovauja Balzekas Motor Sales bendrovei Čikagoje; yra aktyvus vadovas Čikagos miesto valdžios sluoksniuose, veiklus narys daugelio organizacijų ir klubų, patarėjas kultūriniams, šalpos ir komercijos reikalams nuo Čikagos iki Vašingtono (DC). Daug keliauja, daug skaito paskaitų, rašo ir, žinoma, renka kultūrinius turtus savo muziejui.

Balzeko muziejuje surinkta gražių mūsų kultūros eksponatų ir archyvinės medžiagos, naudojami moderniški metodai muziejaus administravimui ir finansavimui. Muziejų per metus aplanko 35,000 žmonių, biudžetas yra apie 200,000 dol. per metus. Jame nuolatinai dirba 10 apmokamų tarnautojų.

Muziejuje yra lietuvių istorinės senienos, apie 200,000 knygų, geneologijos, numizmatikos, filatelijos, kartografijos, tekstilės ir kiti skyriai; meno galerija, laikraščių, dokumentų ir nuotraukų rinkiniai.

Muziejuje vyksta paskaitos, specialios — proginės parodos, ruošiamos keliaujančios parodos. Muziejus duoda stipendijas gabiems lietuvių kilmės studentams, kasmet rengiami pasižymėjusių lietuvių iškilmingi pagerbimai ir pan.

Stanley Balzekas, Jr., aktyvus ir lietuviškoje pokarinės lietuvių kartos veikloje bei šalpose. Jis pabrėžia, kad dauguma lietuviškų grupių apsiriboja veikla tiktai tarp savųjų. Pagl jo nuomonę, mūsų etninė grupė Amerikoje būtų daug greičiau ir šilčiau priimta ir turėtų daugiau pasisekimo propaguojant lietuvius ir Lietuvą, net ir politinių tikslų siekiant, jei lietuviai veiktų išeidami į viešąją publiką, rodydami savo istorinius ir kultūrinius turtus svetimiesiems.

Tenka su Balzeku sutikti, nes jo muziejus yra gražus pasisekimo pavyzdys, kuris išliks ir ateities kartoms.

Stanley Balzekas, Jr. yra užsipelnęs ne tik mūsų pagarbos ir padėkos, bet ir didesnio mūsų dėmesio ir stipresnės visokeriopos paramos, ir eksponatais, kurių mūsų tarpe dar tiek daug randasi ir finansinės talkos, ir individualiu-pozityviu prisidėjimu prie šio svarbaus darbo.

Vyt. P.

— — —

Feature story on Stanley Balzekas, Jr. appears in the English Section.

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Stanley Balzekas, Jr. 2
Visų trijų kartų vienas uždavinys..... 3
Val Ramonis
Lietuvos kartografijos kolekcijos Balzeko muziejuje..... 4
Val Ramonis
Naujas vaikų muziejus..... 4
Konkursai skatina ir ugdo..... 5
Eulogijos rašytojui Juozui Grušui..... 6
A. R.—Antano Salio raštų III t. 7
A. R.—Putino "Valdovas" Los Angeles scenoje..... 8
Danutė Lipčiūtė-Augienė
Yra gerų žmonių..... 9
Vytautas Plukas
Saulėlydžio triptikas.....10
Jurgis Gliauda—Portugalų novelė.....11
Broniui Budriūnui paskirta premija.....12
Vytautas Beliajus pakviestas vykti į Japoniją.....12

ENGLISH SECTION

Vytautas Plukas—Stanley Balzekas, Jr., a Rare Lithuanian Phenomenon.....13
Vincent Bernota—Lithuanians Behind the Camera in Hollywood.....16
Members of Congress and Government Officials Receive JBANC Baltic Freedom Award.....21

BACK COVER

A. a. architekto Jono Muloko antkapio-medalio nuotrauka.

"Medalyje atsispindi J. Muloko kūrybinis palikimas, sudarantis pradžią mūsų tautinės architektūros tolimesnei raidai"(V. Alantas).

Antkapis yra Terrace of the Daybreak Triumphant Faith, Forest Lawn kapinėse, lietuvių sekcijoje, Glendale, Kalif.

Antkapį-medalį suprojektavo sūnus arch. Rimas ir skulptorius Steve Anaya.

Šiemet sueina 3 metai nuo arch. J. Muloko mirties.

Prašome rezervuoti

Rugsėjo 21 d., sekmadienį

"Lietuvių Dienų" žurnalo

METINIAM PIKNIKUI

Šv. Kazimiero parapijos salėje

Kartu įvyks ir metinė loterija, kurioje bus galima laimėti dailininkės Onos Paškevičienės paveikslą: grynais pinigais $400 ir daug kitų dovanų knygomis.

Balzeko Lietuvių Muziejaus naujos patalpos

The Balzekas Museum at its new location

Visų trijų kartų vienas uždavinys

Vis daugiau pasigirsta balsų, kad vidurinioji karta tolsta nuo lietuviškos spaudos. Ar mūsų išsimokslinęs jaunimas, kurį tėvai per visus bėgimus, karus ir lagerius išsinešė ant rankų, kurie čia išsimokslino ir tapo intelektualais, nori likti lietuviškais analfabetais? Ir kodėl?

Skundžiasi mūsų kultūros žurnalai, kad mažėja jų skaitytojų skaičius, kad vis sunkiau surasti bendradarbių lietuvių kultūros klausimais.

Šalia kultūrinės informacijos mūsų dienraščiai ir savaitraščiai taip pat rašo ir kultūros klausimais, mini sukaktis, aptaria naujas knygas, duoda suvažiavimų reportažų. ''Draugas'' ir ''Dirva'' turi net specialius kultūrai skirtus puslapius. To dar negana. Plačiąja ir giliąja prasme kultūros reikalams leidžiama keletas žurnalų. Išeivijoje nemaža jų yra gimę, gyvavę, mirę—nuėję į kultūros istoriją ir begyvuoja tik mūsų atmintyse.

Šiuo metu dar gyvas ir eina kultūros žurnalas ''Aidai,'' pradėtas leisti mėnesiniu, vėliau išėjęs kas du mėnesiai, o nuo šių metų virtęs trimėnesiniu. Krypties ar ideologijos jis nepabrėžia, kaip ''Metmenys,'' kurie išeina dukart per metus, sakosi esą leidžiami ''daugiausia liberalinių pažiūrų kūrėjų ir kultūrininkų.'' Trečias, mėnesinis, su dviejų vasaros mėnesių atostogomis, yra ''kultūros ir visuomenės gyvenimo iliustruotas žurnalas.'' ''Lietuvių Dienos,'' savo pobūdį—kultūrinę informaciją, be ideologinių skirtumų, išlaikęs nuo pirmųjų numerių iki šių dienų; dalis teksto spausdinama angliškai, taigi prieinamas ir jaunajai kartai, ir jauniausiai. ''Aidai'' ir ''Lietuvių Dienos'' ėjo, kai dabartinė vidurinioji karta buvo dar lopšely, juos prenumeravo ir skaitė jų tėvai ir seneliai.

''L. Dienos'' eina plačiosios visuomenės prenumeruojamas ir remiamas. Jeigu pamažu po vieną kitą atkrinta, tai tik tie, kurių regėjimas pasilpsta arba kurie pasitraukia į amžiną poilsį. Retėja ir bendradarbių skaičius.

''Aidų'' išleidimo suretėjimo klausimu rašydamas Clevelando liet. parap. biuletenyje Viktoras Mariūnas klausia: ''O kur 30-ties metų mūsų išeivijos prieauglis. Ar jo visai nėra? Yra ir dar kokio! Štai V-jame Mokslo ir kūrybos simpoziume (1985.XI.27—XII.1) Čikagoje dalyvavo tik maža prieauglio dalis, apie 200 asmenų. Dauguma įvairių šakų daktarai ar nors magistrai, įmonių, įstaigų direktoriai, skyrių viršininkai, profesoriai, gydytojai, net plačiai išgarsėję mokslininkai. Aktyvieji paskaitininkai, svarstybų dalyviai—169 asmenys; architektai ir dailininkai—11; humanitarai—23; kunigai—6; medikai—24; muzikai—8; psichologai—5; sociologai—2, teisininkai—5; technologai—85; vienuolė—1. Tai didžiulė darbingų intelektualų jėga. Ir jų vien Jungtinėse Valstybėse bent kelis kartus daugiau. Jie kone visi dar moka lietuviškai ir kalbėti ir rašyti. tai kodėl jie ''Aidų'' skundo negirdi, jiems nerašo? . . Kur jie pradingo iš lietuvių kūrybinės veiklos?''

Kas atsakys į šį klausimą?

Naudodamasis A. Paškaus, ''Aidų'' bendradarbio mintimis, V. Mariūnas taip samprotauja: '' . . . Šiuolaikiniame vakarų kultūros vaizde vyrauja dvi pagrindinės spalvos: sekuliarinė kultūros kryptis sukuria sočią visuomenę, o terapinė parūpina gerą savijautą, grindžiamą nesirūpinimu amžinomis gyvenimo prasmės mįslėmis, angažavimosi (pasišventimo kam nors) vengimu ir visuotinu moralės normų nepripažinimu. Visais būdais stengiamasi paskęsti tik savojo ''aš'' interesuose, užmiršti praeities pamokas, tradicijos perduotas vertybes, dabarties reikalavimus bei ateities uždavinius.''

Tai vakarų kultūrų visuomenės vaizdas. Tautų ir valstybių, kurios viskuo persisotiniusios, net laisve. Tai ''normalaus'' kultūros ir visuomenės gyvenimo vaizdas. Tų, kuriems nereikia kovoti nei dėl teritorijos, nei dėl lobių. Mūsų statusas yra visai kitoks. Mes naudojamės tų vakarų kultūros turtais išpaikintųjų žeme ir visomis jos gėrybėmis, kultūros turtais ir laisvėmis; bet ne tam, kad ištirptume jų katile, o kad iš tų pozicijų kurtume naujas lietuviškosios kultūros vertybes, kad nenubyrėtume nuo savo tautos kamieno, kad neštume grūdus į savos tautos aruodus. Tai yra visų dar gyvų lietuvių kartų uždaviniai—ir senosios, ir viduriniosios, ir pačios jaunosios, kurie dar tik žengia į gyvenimą.

Kiek ilgai ir kaip gausiai vyks tų kartų bendradarbiavimas priklausys daugiausia nuo mūsų pačių apsisprendimo ir geros valios.

———————

L.A. ''Spindulys'' gerai pasiruošė

Pries išvykstant į Pietų Ameriką (Sao Paulo, Montevideo, Buenos Aires, Rio de Janeiro), ''Spindulys'' pilną programą—šokių ir dainų—išpildė Los Angelese, birželio 29 d.

Jaunimas praktikavo per savaitę kas vakarą ir gerai pasiruošė ir nepadarys gėdos losangeliečiams Pietų Amerikoje. Programa truko 3 valandas. Išvyko birželio 30 d. virš 25 asmenų, grįš už trijų savaičių.

Lietuvos kartografijos kolekcijos Balzeko muziejuje

Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejus gali didžiuotis turėdamas vieną iš geriausių ir gausiausių Lietuvos kartografijos kolekcijų visame pasaulyje. Muziejaus prezidentas S. Balzekas pradėjo rinkti senus Lietuvos žemėlapius dar prieš įsteigiant muziejų, daugiau kaip prieš 20 metų. Šių retų ir svarbių Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos ir Nepriklausomos Lietuvos žemėlapių kolekciją apima platų laikotarpį nuo XVI amžiaus vidurio iki beveik pat mūsų dienų. Į ją įeina ne tik reti Lietuvos žemėlapiai bet taip pat ir Lietuvos seni miestų planai bei vaizdai.

Tarp retenybių čia randasi žinomas atskiras Lietuvos žemėlapis darytas garsiojo kartografo Mercator'io XVI amžiaus pusėje. Prieš tai Lietuva buvo atvaizduojama tik pasaulio bendruose ir Europos žemėlapiuose bei atlasuose. Manoma kad pirmą atskirą Lietuvos žemėlapį sukurė lietuvis kartografas Antanas Vydas dar XVI šimtmečio pradžioje, bet iki šiol dar nebuvo surasta nei vieno egzemplioriaus šio žemėlapio.

Čia taip pat randasi garsusis kunigaikščio Radvilos užsakytas 1613 m. žemėlapis darytas Olandijoje; Braun'o ir Hogenberg'o XVI amžiaus Vilniaus ir Gardino panoramos; Munster'io Rytų Europos žemėlapių medžio raižiniai ir daugelis kitų.

Muziejuje dar yra daug ir kitų eksponatų, kurių neturi nė Vilniaus Biblioteka. Naujojo muziejaus pastato atidarymo proga yra ruošiama kartografijos paroda pavadinta ''European cartographers map of Lithuania,'' kurioje bus ryškiai pavaizduota kaip amžių bėgyje Vakarų Europos (Italijos, Olandijos, Skandinavijos, Prancūzijos, Vokietijos, Austrijos ir Anglijos) kartografai vaizdavo Lietuvos teritoriją savo žemėlapiuose.

Svečiai Balzeko Lietuvių Muziejuje, iš kairės: Edward Weiss, buvęs Chicagos meras Richard Daly, S. Balzekas, Jr., ir Ralph Newman.

Guests at the Balzekas Museum. From left: Edward Weiss, former Chicago Mayor Richard Daly, S. Balzekas, Jr., and Ralph Newman.

Paroda bus įdomu pamatyti ne tik suaugusiems bet ir jaunimui, kuris turės progos pažvelgti į Lietuvos senovę ir istoriją per šiuos žemėlapius. Ypač yra patartina kad lituanistinių mokyklų mokytojai šią parodą įtrauktų į savo programas.

Val Ramonis
Egzekutyvinis direktorius

Naujas vaikų muziejus

Naujame Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejuje, kuris neužilgo kelsis į naujas patalpas, bus įrengtas praplatintas ir pagerintas vaikų muziejus.

Šiame vaikų muziejuje bus išstatyti ne tik eksponatai iš Lietuvos kultūros ir praeities bet taip pat bus pravesti ir įvairūs užsiėmimai, lėlių teatras, pasakų ir legendų pasakojimai, vaidinimai, rankų darbai ir t.t.

Tarp visai naujų įrengimų galėčiau paminėti ''Kelionė į Lietuvą'' kambarį kuriame vaikai galės pažvelgti į Lietuvos istoriją, geografiją ir kultūrą per įvairius eksponatus, reikmenis, žemėlapius, pavaikslus. Čia taip pat bus ir ''Kaimo Lietuva,'' kur foto montažo būdu vaikams bus patiekta Lietuvos kaimo vaizdų serija; ''Lietuvos rodyklė,'' kuri stengsis atsakyti į įvairius vaikų klausimus apie Lietuvos istoriją, geografiją ir kultūrą; ''Tautodailė kasdieniniam gyvenime'' vaikus supažindins su medžio drožiniais, audiniais, keramika ir kitais pavyzdžiais, kuriuos vaikai galės ne tik matyti bet ir apčiuopti.

Čia pat ras ir miniaturinę Lietuvišką kaimo sodybą su baldais, ūkio įrankiais, šuliniu ir net gyvuliais. O kitame kambario gale jie galės pasigrožėti atnaujintomis ''Mindaugo Krikšto'' ir ''Gedimino Sapno'' dioramomis (trijų dimensijų paveikslais) kurie fantazijos sparnais vaikus nuneš į gilios senovės Lietuvą.

Be čia visų suminėtų įrengimų vaikų muziejus dar turės ir ''Pilies kambarį'' kuriame vaikai per eksponatus ir užsiėmimus galės patirti ne vien tik Lietuvos bet ir Europos viduramžių gyvenimo ir kultūros aplinkybes.

Šalia vaikų muziejaus dar veiks ir rankdarbių skyrius kuriame ne tik vaikai bet ir suaugusieji galės pramokti keramikos, tapybos, margučių dažymo, Kalėdinių papuošalų dirbimo ir kitų rankdarbių.

Vaikų muziejaus eksponatų ir programų paruošimo darbus atydžiai atlieka Pat Bakūnienė, vaikų muziejaus direktorė.

Val Ramonis
Muziejaus direktorius

Balzeko muziejų aplankė Švedijos karalienė Silvia ir karalius Gustav; gubernatorius Jim Thompson. Dešinėje: S. Balzekas, Jr.

The King and Queen of Sweden, Gustav and Silvia, visit the Balzekas Museum with Illinois governor Jim Thompson. S. Balzekas, Jr., is on the right.

VERTINGOS DOVANOS

Vestuvėms, sukaktuvėms, vardadieniams, gimtadieniams ar kitoms progoms

Lietuviški audiniai: takeliai, juostos, kaklaraiščiai, juostelės ir knygos. Medžio išdirbiniai: koplytėlės, dekoratyvinės lėkštės, statulėlės.

Lietuviai Amerikos Vakaruose Administracijoje

4364 Sunset Blvd. Los Angeles, CA. 90029
Tel. (213) 664-2919

KONKURSAI SKATINA IR UGDO

Pokalbis su Ale Rūta, laimėjusia "Darbininko" beletristikos premiją

"Darbininkas" savo 70 metų sukakties proga buvo paskelbęs beletristikos (romano ar novelių) konkursą. Sąlyga — kad veikalo turiny būtų kas nors surišta su lietuviška spauda.

Premija buvo paskirta rašytojai Alei Rūtai už beletristinį veikalą "Margu rašto keliu".

Alė Rūta lietuvių visuomenei ir mūsų žurnalo skaitytojams yra gerai žinoma ir su ja supažindinti nėra reikalo. Ji yra viena žymiausių beletrisčių, pasireiškusių ir subrendusių jau už Lietuvos sienų, išeivijoje. Be romanų, novelių, poezijos jaunimui, ji rašo kultūros klausimais ir knygų recenzijų. Jos romanai sudaro ištisą knygų lentyną. Jos romanų tematika apima platų lietuviško gyvenimo, ilgą lietuvių istorijos lauką — nuo senųjų, prieškunigaikštinių gadynių iki moderniųjų dienų, nuo kaimo buities iki miestiečių problemų, nuo nepriklausomos Lietuvos kaimo gyvenimo iki išeivijos metų Amerikoje. Neseniai "Draugo" romanas "Pirmieji svetur" atskleidžia daugelį senosios lietuvių išeivijos įsikūrimo ir sunkios egzistencijos lapų, išmargintų anų dienų buities problemomis ir žmonių likimais. Romane "Prisikėlimas" Alė Rūta jautriai ir su gilia intuicija gilinasi į dailininko sielos pasaulio užkampius ir konfliktus. Tai gal vienintelis tokios tematikos veikalas mūsų beletristikoje, į kurį iki šiol nepelnytai literatūros kritikai nėra atkreipę dėmesio. O jos premijuotieji veikalai — "Trumpa diena" ir "Kelias į kairę" stovi pačioje šio pokario išeivijos literatūros laimėjimų viršūnėje.

Užkalbinome rašytoją, naujos premijos proga, prašydami atsakyti keletą klausimų, liečiančių naująjį veikalą ir apskritai pasisakyti lietuvių literatūros išeivijos temomis.

—Tarp įvairių konkursų buvo tokių, kur jokių sąlygų: paimk, jei turi paruoštą rankraštį, ir siųsk. Buvo gi tokių, kaip ir šis "Darbininko" 70 metų sukakties proga konkursas, kur pageidauta iškelti spaudos reikšmę. Kaip jums šį kartą buvo? Siuntėt jau parašytą, subrandintą rankraštį, ar skubėjote rašyti, kai konkursą paskelbė?

—Iš tikro, nebuvo nei vienaip, nei antraip. Konkurse šį kartą negalvojau dalyvauti. Bet vieną rankraštį turėjau, prie kurio gal 12 metų dirbinėjau, vis atrodė dar nebaigtas. Ir kai skelbime įsiskaičiau į "Darbininko" konkurso sąlygas, šovė į galvą, kad šio rankraščio turinys atitiktų, nes veikėjai — spaudos žmonės, o svarbiausias — ne tik svaimingas kūrėjas, o ir buvęs redaktorium, ir literatūros kritiku ir, tarpais, net kultūriniu žurnalistu. Taigi, peržiūrėjau, pataisiau ir konkurso priešpaskutinę dieną išsiunčiau. Nebuvau rašiusi konkursui, bet netyčia atitiko į "konkurso rėmus".

—Jei ne per anksti klausti, — koks to veikalo turinys?

—Pirmiausiai, tai ne romanas, o apysaka pagal kai kuriuos vyriausio veikėjo gyvenimo įvykius ir bruožus. Rašyta impresionistiškai, nors laikantis realybės. Iš tikro, tai ne biografija, tik tam tikri gyvenimo atšvaistai: kūrybiniai, likiminiai ir kiti, atausti mažutėmis (ir didesnėmis) kasdienybės detalėmis.

—Jūsų tiek prirašyta, kiek iš to pragyvenąs rašytojas-profesionalas prirašytų. Amerikiečiai už "best-selerius" susikrauna šimtus tūkstančių. Atrodo, ir jūsų knygų yra buvę lietuviškų "best-selerių", — visiškai išparduotų. Koks jūsų ir, bendrai, lietuvio rašytojo uždarbis?

—Mano uždarbis tik tiek, kai gaunu premiją. Šį kartą — tūkstantis dolerių ("Draugo" premija buvo du tūkstančiai). Už kelių metų darbą, kūrybinį — nelengvą, įtemptą, — ar tai didelis "uždarbis"? O gi išlaidų yra; o ne visada rašytojas premiją gauna... Jei ne konkursai ir premijos, išeivijos rašytojui būtų visiškai liūdna. Bet jis ir dirba—rašo ne dėl uždarbio...

—Dabar Lietuvoj, beje, iš rašymo kai kurie rašytojai neblogai pragyvena?

—Taip, bet tik tie, kurie praeina pro "sietą"... Jei rašytojas yra komunistų partijos numylėtinis, jis gali gauti net po 3 ar daugiau rublius už eilutę. Gal užtat ir prirašo kai kurie "metrines poemas", ar storus beletristikos tomus. Kodėl ne, jei uždirba daugiau už gydytojus ar kitus profesionalus? Bet toli gražu ne visi.

—Kadangi išeivijoj nėra "partijų", tai gerai, kad bent konkursai populiarūs. Per juos rašytojai skatinami rašyti, o skaitytojai — sukaupti dėmesį į premijuotą kūrinį. Vien "Draugo" konkursai davė jau virš 30-ties tokių kūrinių—romanų. Kiek keista, kad pernai vertinimo komisija nerado premijuotino. Kaip manote, — nebuvo tinkamo veikalo, mecenato premijai, ar tik vertintojai neįžiūrėjo vertybių?

—Sunku pasakyti. Buvo stipri vertinimo komisija, manau, visi ja pasitikėjo. Negalima įtarti juos buvus per griežtais ar subjektyviais; nors kartais "Jury" vertinimuose (ir kritikos straipsniuose) yra ir subjektyvių mastelių. Vistiek, konkursai turi literatūros populiarizacijos reikšmę.

—Leidėjai nusiskundžia, kad mažėja skaitytojų: senųjų silpsta akys, ar jų gyvenimai užsibaigia; jaunųjų — nebeatsiranda. Kodėl jauniesiems neberūpi lietuviška spauda?

—Visa išeivija tuo rūpinamės, o atsakymo nėra. Atrodo, būtų taip paprasta: jaunimą išmokyt skaityt, o tada — dovanomis ir kitaip siūlyti jiems gerų skaitinių. Dalis jaunimo išmoksta lietuvių rašto Šeštadieninėse mokyklose; daug šviesių tėvų parūpina jiems ir lituanistines bibliotekėles. Nepakankamai! Skaito tik maža mažuma. Daugelis (suaugusių ir jaunų) kritikuoja, nuvertina mūsų knygas bei rašytojus. Girdi, neįdomu! Gerai, tegu skaito kita kalba! Tegu tik skaito, nelieka kultūros analfabetais.

—Gal būtų gerai turėti rašytojų iš jaunosios kartos? Bet jų nepriauga. Štai, Lietuvių Rašytojų Draugijoj iš pačių jaunųjų aktyvūs tik Danutė Bindokienė, Nerima Narutė, Nijolė Jankutė... Daugiau nėra. Kokia tad bus literatūros ateitis ir jos padėtis išeivijoj?

—Kas išėjo, turėtų grįžti... Taigi išeivijos laikas turėtų būti ribotas. O mūsų — prailgo. Pasitraukė iš gyvenimo Krėvė, — liūdniau; pasitraukė Aistis, Ramonas — dar liūdniau; pasitrauks vėl vienas geras rašytojas, ir dar

Alė Rūta prie savo bibliotekos knygų ir gėlių

Alė Rūta and her book collection

vienas... Bus labai liūdna, jei nebeateis iš jaunųjų. Bet yra ir gerų ženklų: bandančių rašyti; reikia juos remti, skatinti, ugdyti... O būtų gerai, jeigu atsirastų talentingų lietuvių rašytojų — kad ir, pavyzdžiui, anglų kalba...

—Ar jūs girdėjote iškilių? Juk dabar jaunajai kartai anglų kalba kaip gimtoji.

—Ne, dar negirdėjau. Yra aktorių, dailininkų, žurnalistų, bet rašytojų nėra. Matyt, kūrybinė kalba turi turėti ''šaknis'', dvasinę gelmę; neužtenka vien gerai pažinti gramatiką ir sintaksę.

—Mes visi linksniuojame žodį ''išeivija'', ''išeivijos laikraščiai ar literatūra''... Kaip manote, ar yra tokia — atskira ''išeivių literatūra''?

—Ne. Jei rašoma lietuviškai, tai — lietuvių literatūra; jei kuria lietuvis, tai — lietuviška kūryba ir literatūra, nežiūrint kuriame krašte tas rašytojas gyventų. Kad ir mūsų aušrininkai; A. Vištelіauskas, Ks. Vanagėlis, net ir dr. J. Šliupas, — visi jie lietuvių rašytojai, o ne to krašto, kur išeiviais gyveno. Arba net Vydūnas, beletristai — Ign. Šeinius, Jurgis Savickis... Sukūrė jie daug svetur, bet visa priklauso lietuvių literatūrai. Yra ir visada bus tik viena lietuvių literatūra.

—Ar čia galėtume palygint ir su kitų tautų rašytojų atvejais?

—Taip, yra daug pavyzdžių. Tai tik ''tarybiniai'' literatūros nagrinėtojai nori vis ''nukirsti išeivijos šaką'', kad ji nudžiūtų... Jie vis stengiasi mus atriboti nuo Lietuvos kūrėjų, atriboti ir nuo pačios Lietuvos. Kadangi mes siekiame laisvos lietuvių tautos ir laisvos valstybės; o jie apie tai nei prasižioti negali. Štai, bent keli pavyzdžiai iš kitų tautų, kultūringų. Vokiečiai —Thomas ir Heinrich Mann, broliai, E. M. Remarque pasitraukė nacių laikais iš Vokietijos, bet rašė, leido knygas užsieny. Vokiečiai juos laiko savais rašytojais, ir jų knygos priklauso Vokietijos literatūrai. Amerikietis Ern. Hemingway bastėsi iš krašto į kraštą, paskiausiai gyveno Kuboje; bet jo knygos — amerikiečių literatūra. Anglas James Joyce gyveno Šveicarijoj ir Prancūzijoj; jo kūryba priklauso anglų literatūrai. Arba rusų rašytojai Turgenevas, Buninas gyvenę Paryžiuje; o visa ką jie parašė, priklauso rusų literatūrai. Tik ''tarybininkai'', matyt, kitos nuomonės...

—Gyvenate Los Angeles orbitoj (Santa Monica), kur jau apie 30 metų egzistuoja Dailiųjų Menų Klubas, apjungiąs rašto ir menų žmones. Kaip veikiate, ar sugyvenate? Ar negalėtų panašiai kitur menininkai susiburti? Nes Liet. Rašytojų d-ja nepajėgia išjudinti veiklai visų, po pasaulį išsisklaidžiusių.

—''Dailiųjų menų'' nariai sugyvenam ir atrandame įvairiom kūrybos temom bendros kalbos. Taip, galėtų ir kitur būti panašių klubų, rodos, ir yra. Lietuvių rašytojų draugija tik simboliškai apjungia visus egzilėj rašto žmones. Bet kai kurie nariai yra ir pedagogiškai pasidarbavę. Pavyzdžiui, rašytojas Al. Baronas išugdė ne vieną jauną rašytoją Čikagoj; ar Kaz. Bradūnas — Baltimorėj ir prie ''Draugo'' būdamas jo Kultūrinio priedo redaktorium. Gal rašytojai galėtų suorganizuot savoj aplinkoj knygos gerbėjų, skaitytojų ir nagrinėtojų būrelius? O gal ten ''išdygtų'' ir talentų?

—Grįžtant prie ''Darbininko'' konkurso: ar esate patenkinta laimėjimu? Ir kokie jūsų santykiai su to savaitraščio darbuotojais?

—Žinoma, esu patenkinta laimėjimu. ''Darbininkas'' žada išleisti ''Margo rašto keliu'' (su papildyta antrašte) knygą ir paskleisti tarp skaitytojų. Seniau (prie redaktoriaus Simo Sužiedėlio) yra išleidę mano ''Žvaigždė viršum girios'' romaną (1960 m.), su Pauliaus Jurkaus iliustracija; taip pat, gražiai atspaudė mano beletristinę knygelę ''Laiškas jaunystei'' (1977 m.), už tą rūpestingai atliktą darbą ypač esu dėkinga spaustuvės vedėjui tėv. P. Giedgaudui, OFM. Dabar, redaktoriui tėv. Kornelijui Bučmiui vadovaujant, padedant rašytojui Pauliui Jurkui ir kitiems redakcijos bei spaustuvės darbuotojams, Tėvų Pranciškonų spauda klęsti; nes ir ''Darbininkas'', ir kultūros žurnalas ''Aidai'' (dabar redaktorius poetas tėv. L. Andriekus, OFM) ir kiekviena jų spausdinama knyga yra vienas didžiųjų tikslų išeivijoj ir vienas svarbiųjų rūpesčių. Ir aš, ir, žinoma, visa išeivijos skaitančioji visuomenė esame jiems dėkingi.

Eulogija

rašytojui Juozui Grušui

Lietuvoje mirė Juozas Grušas, rašytojas, beletristas ir dramaturgas — plačiašakis kūrėjas, praturtinęs lietuvių literatūrą brandžiais įvairių žanrų kūriniais, ir lietuvių literatūros panorama tiek tėvynėje, tiek laisvajame pasaulyje paliko skurdesnė, netekusi dar vieno, caro nelaisvėje gimusio, laisvoje Lietuvoje augusio, naujų carų vergijoje brendusio ir kūrusio gal jau paskutinio mohikano.

Gegužės 21 dieną amžinai užmerkė akis Juozas Grušas, eidamas 85-tuosius metus, gyvenęs savo kukliuose nameliuose Kaune, Kalniečių gatvėje.

Gimęs Lietuvos šiaurėje, Joniškio valsčiuje, lankė ir 1930 m. baigė Lietuvos universiteto teologijos fakultete literatūrą ir gavo provincijos gimnazijos mokytojo vietą.

Studentaudamas dalyvavo ateitininkų meno draugijos ''Šatrijos'' veikloje, kur ideologijos ir dvasios bei estetikos vadais buvo prof. S. Šalkauskis ir prof. Vincas Mykolaitis-Putinas. V. Mykolaitis-Putinas buvo ne tik Grušo, kaip ir kitų ''Šatrijos'' literatų, literatūros ir estetikos kurso profesorius, bet ir nuoširdus globėjas, savo bute susirinkusiems jauniems draugijos nariams skaitęs iš dramos ''Žiedas ir moteris'', nuostabiąją baladę ''Iš auksinių rėmų'' ir kitas savo kūrybos ištraukas. Šioje aplinkoje ir tokioje atmosferoje formavosi literatūrinis ir ideologinis Juozo Grušo požiūris ir skonis.

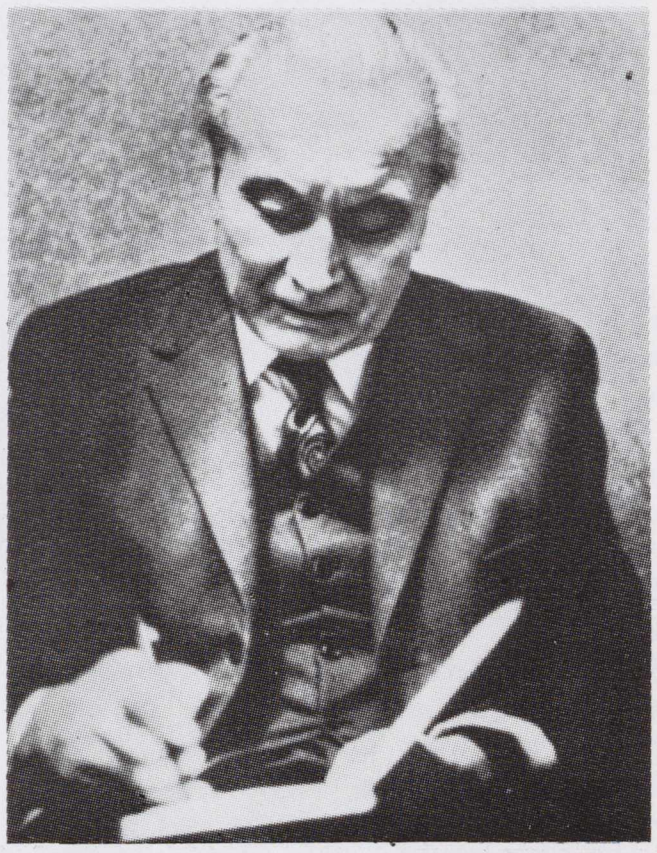

Rašytojas Juozas Grušas
Author Juozas Grušas

Anksti pasireiškė Juozas Grušas kaip beletristas, dalyvaudamas periodinėje spaudoje, o taip pat ir kaip kritikas V. Mykolaičio redaguojamam žurnale ''Židinyje'' ir kitur.

Dar būdamas studentu 1928 m. išleido pirmą novelių rinkinį pikantišku vardu ''Ponia Bertulienė'', kurią kritikai sutiko gana palankiai. Po geros dešimties metų, 1937, su antruoju beletristikos rinkiniu ''Sunki ranka'' Juozas Grušas iškilo į pirmaeilių beletristų gretas, sukūręs klasikinės vertės ir nenykstančių meninių vertybių, kaip ''Už saulę gražesnis'' ir kt. Iš to rinkinio novelę ''Kelionė su kliūtimis'' pasirinko ir įdėjo JAV-bių literatūros vadovėlių leidėjai į pasaulinės literatūros antologiją, teikiamą vidurinių mokyklų moksleiviams.

Reta to meto literatūrinė naujiena buvo Juozo Grušo 1935 metais išleistas romanas ''Karjeristai'', vaizduojantis aukštosios valdininkijos gyvenimą, su skaudžiai atvertomis moralinėmis žaizdomis, persunktas inteligentijos negerovių kritika, kurią negailestingai kėlė ''Naujoji Romuva'', redaguojama Juozo Keliuočio.

Kritika ypatingai pabrėžė Juozo Grušo novelių dramatinį pobūdį, vaizduojant situacijų ir asmenų konfliktus, nuolatinį dialogų vartojimą, stiprią intrygą. Pirmas dramos mėginimas — drama ''Tėvas'' (vėliau perrašytas į ''Tėvas ir sūnus'') Kauno Valst. Teatre nuskambėjo kaip gili šeimos narių psichologinė analizė, smarkiai sukrečianti žiūrovą.

Antrojo pasaulinio karo sūkuriuose Lietuvai blašklantis iš vienos okupacijos į kitą, daugelį lietuvių rašytojų Likimui ištrėmus arba į Sibirą arba į Vakarus, Juozas Grušas pasiliko pasukęs į nuošalumą, į tėviškę, į gimtąjį Žadžiūnų kaimą, nusprendęs žūt-būt nesitraukti iš tėvynės. Tas pasirinkimas jam kaštavo daug valios įtampos, persilaužimo ir persiorentavimo, vertybių perkainojimo situacijoje, mąstysenos ir pasaulėžiūros destrukcijoje, kuri Juozą Grušą, norintį išlikti ištikimam savo idealams, palaikyti nors minimalią egzistenciją, ne tik kaip žmogaus, bet ir kaip rašytojo. Kaip

dokumentinės foto nuotraukos rodo, dar 1948 metais, taigi gerokai po II-sios rusų okupacijos, Juozas Grušas su šeima gyvena kaime, užsiauginęs tolstojišką barzdą, tolstojiškai darbuodamasis žemės ūkyje. Iš reikalo dalyvauti literatūriniame gyvenime jį atitraukė ir pasikartojanti liga —''vegetatyvinė širdies neurozė''. Pasigydęs Kauno klinikose jis Kaune ir toliau pasilieka ir vėl bando ''įsijungti'' į vykstantį ''procesą'', vienu kitu originaliu mažmožiu ar vertimais. 1949 metais J. Grušas parašo ir atsiunčia tuometiniam rašytojų pirmininkui dramą ''Eduardo Dargio nusikaltimai'' — apie vokiečių okupaciją Lietuvoje. ''Etiuduose apie Juozą Grušą'' Jonas Lankutis rašo: ''Deja, tai buvo nepalankiausias metas draminei kūrybai. 'Bekonfliktiškumo teorija', ''dogmatizmo ir iliustratyvinio vaizdavimo tendencijos trukdė teisingai įvertinti dramaturgo pastangas''. Pjesė buvo pasmerkta kaip idėjiškai nepriimtina.

Daug sunkumų autorius turėjo ir su nauja pjese ''Dūmai'', kurią po ilgų svarstymų, diskusijų, korektūrų, pastatė Panevėžio teatras. Dramoje vaizduojamas ne tik inteligentų (aktorių) apsisprendimas naujose situacijose, bet ir paties autoriaus deklaracija: ''kuriuo keliu''. Pasirinkimas nedidelis.

Pamatęs, koks sunkus kelias į gyvenimo tikrovę, Juozas Grušas pasuka į tolimesnius laikus, tautos genocido ir išsilaikymo problemas, nuėjusias į istoriją, — parašo tragediją ''Herkus Mantas'' ir 1957 m. atiduoda ją teatrui. Ir žiūrovų ir kritikos tragedija buvo entuziastiškai priimta, autoriui suteikta respublikinė premija. Tragedijoje nesunku išvesti paralelę tarp kryžiuočių smurto jėgos naikinant prūsų gentį ir komunistinės-sovietinės hegemonijos, griaunančios humanistines ir krikščionybės idėjas, žlugdančias laisvo žmogaus individualybę, žmogų nužmoginant, paverčiant jį despotizmo vergu, tačiau visa tai žiūrovas galėjo tik medituoti išskaitydamas potekstėje, saugodamas giliai pasąmonėje. Gražiai tą mintį vėliau yra išreiškęs ir pats autorius savo autobiografijoje: ''Visa mūsų karta, stovėjusi and dviejų pasaulių slenksčio, šiandieną galima sakyti, išmoko matyti gyvenimą ir pasaulį iš didesnių gilumų, iš tolesnių perspektyvų, suprasti daiktų ir reiškinių tikrąją vertę — išmokome matyti gyvenimą nuolatiniame vyksme, kūrybos procese, veržliai tekančiame laike. Mąstymo mintis įgavo istorizmo pobūdį''.

Pagal partijos reikalavimus, sovietinis rašytojas neturi būti nuošalus stebėtojas, jis turi įsijungti į socialistinės statybos procesą. Temas pateikia partija. Viena iš tokių buvo Kauno hidroelektrinės stoties statyba. Nepavyko Grušui suteikti dramai ''platesnių meninių apibendrinimų''. Veikalas scenos neišvydo. Tik po ''asmens kulto pasmerkimo'' (t. y. po Stalino mirties) kaip į gyvenimą, taip ir į kūrybą šliukštelėjus ''šviežio oro'' žiupsneliui, kartkartėmis atiduodamas duoklę aktualijoms, Juozas Grušas visai pasineria į praeitį, imdamas savo kūrybai istorines temas. Istorinių dramų eilėje, kaip žiūrovų numylėtinis, Juozas Grušas iškyla su drama ''Barbora Radvilaitė'' (1972), kurią režisavo Jonas Jurašas.

Pjesėse, komedijose ir net farsuose J. Grušas kelia gyvenimo drumzles ir purvus, į kuriuos brenda naujoji miesčionija ir biurokratija, toli pralenkdama vadinamą ''buržuazinę'' visuomenę.

Pasimetusios jaunosios kartos košmarą Juozas Grušas pagavo ir parodė pjesėje ''Meilė, džiazas ir velnias''. Įvairias gyvenimo negeroves, kurios dygsta ir tarpsta kaip grybai po lietaus, Juozas Grušas iškelia į rampos šviesą, demaskuoja, o dažnai net moralizuodamas negailestingai pliekia satyros rimbu, ir už tai susilaukia kritikos patakšnojimų per petį, kas priimama kaip ''pilietiškumas'', o rež. Juozo Miltinio žodžiais Juozas Grušas esąs nepaprasto dvasinio intensyvumo rašytojas, ''pasiutęs antimiesčionis''.

Juozo Grušo kūrybos fondą sudaro 12 buitinių dramų, pjesių, komedijų, farsų, sprendžiančių psichologines šeimos, valdininkų, menininkų problemas, kartais šokiruojančias netikėtais konfliktais, 8 istorinės tragedijos ir dramos, nukeliančios į ponų ir bajorų valdomą Lietuvą, vienas romanas ir 3 novelių rinkiniai, kurių viena, išleista tarybiniais metais ''Rūstybės šviesa'', rodo, kad Grušas ir šiame žanre yra suradęs savo originalų, daugelio jaunų beletristų dar iki šiolei nepralenktą žodį.

Už nuopelnus literatūrai J. Grušui buvo suteiktas ''liaudies rašytojo'' vardas, neskaitant visos eilės apdovanojimų ordinais, medaliais ''garbės ženklais''.

Kiek leidžia socializmo rėmai, Juozas Grušas savo veikaluose kėlė žmogaus žmoniškumo idealus, dvasios laisvės siekius, duodamas istorijoje iškilusius personažus, kovojusius ne dėl savo asmeniškos laimės, bet ir dėl genties ar tautos išlikimo, kartais nepajėgdamas išvengti istorijos siūlo pertempimo.

Lietuvoje pagerbdami kaip didelio talento rašytoją spaudoje paskelbė oficialų nekrologą su 47 parašais aukštųjų valdžios įstaigų, rašytojų, akademikų ir partijos viršūnių. Laidotuvėse kalbėtojai pabrėžė, kad Grušui įsijungimas į tarybinę literatūrą buvo nelengvas, ir dvasiškai skaudus, kad ''didžiuliai socialiniai sukrėtimai ir visuotinas dvasinių vertybių perkainojimas skausmingai keitė jo mąstyseną ir pasaulėžiūrą''.

Tokia rašytojo tragedija. Ir autorius tai jautė. Ką jis yra pasakęs apie savo kuriamus personažus, tas taip pat tinka ir pačiam rašytojui: ''Žmogus savo viduje nepasiduoda lengvai rikiuojamas. Lengva ranka nepakeisi sąvokų jo galvoje, aistrų, instinktų. Tik gyvenimas keičia ir net, kaip sakoma, varydamas žmogų per ugnį ir per vandenį''.

Per ugnį ir vandenį išėjęs, rašytojas nepalūžo ir visais galimais būdais ieškojo žmoguje žmoniškumo, kūryboje tiesos ir grožio.

KNYGŲ LENTYNOJE

Antano Salio raštų III t.

Antanas Salys **''Raštai'' III.** Įvairūs straipsniai. Išleido 1985 m. Romoje — Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, remiant Sofijai Salienei ir kun. J. Ruokiui. Redagavo dr. P. Jonikas.

Prof. A. Salio Raštų išleidimas yra svarbus išeivijos kultūrinis reikalas, gal reikšmingesnis už daugelį kitų. Nes mūsų gimtoji kalba, jos gyvenimas, yra garbės reikalas ir tautinės gyvybės laidas. Ir a. a. profesorius A. Salys buvo vienas iš pačių didžiųjų autoritetų kalbos dalykuose.

Šiame trečiajame A. Salio Raštų tome telpa daugybė jo straipsnių kalbiniais klausimais: kalbinių sąvokų nusakymas, įvairių kalbininkų biografinės žinios, lietuvių ir kitų (ne vien aisčių) indoeuropiečių kalbų aiškinimas, net ir neindoeuropiečių kalbų apžvalga.

Tie Raštai — ne tiktai kalbininkų dėmesiui; mokytojui, rašytojui, žurnalistui, studentui — dažnai kyla neaiškumų mūsų rašybos, tarties ar kirčiavimo dalykuose: visada naudinga pasitikrinti, kokia yra tuo ar kitu klausimu specialisto nuomonė.

Išeivijoj mes gyvename — lyg svetimųjų jūroj; mūsų gimtoji kalba, daugelio rečiau benaudojama, skursta ir siaurėja. Užtat kiekvienam naudinga pasiskaityti straipsnių, aiškinančių kalbinius pagrindus, teisingų sąvokų ir taisyklingos sintaksės naudojimą.

Jei išeivijos izoliacija nuo tėvynės dar ilgai tęsis, tai turime būti labai budrūs lietuvybės reikaluose ir ypač — lietuvių kalbos grynumo bei taisyklingumo — ne tik raštuose, o ir šnekamojoj — mūsų bendravimo — kalboje.

Visi trys prof. A. Salio Raštų tomai labai naudingi; spaudai ruošiamas jau ir ketvirtasis tomas.

A. R.

*

Liet. Rašytojų D-jos skelbiamam **Aloyzo Barono** vardo Novelės konkursui (mecenatas šiemet - dr. Kazys Ambrozaitis) jau gautos šios novelės: ''Baltuko Blues'', ''Stovykloje'' ir ''Antrojo Brisiaus galas''.

Noveles siųsti iki 1986 m. rugp. 1 d. adresu: 306 — 22nd. Str., Santa Monica, Ca. 90402.

*

Dar turime keletą

''Day of Shame'' parašyta Algio Ruksėno. Tai Simo Kudirkos žygio gyvenimo istorija.

Išleista David McKay Company, Inc., New Yorke. 368 pusl., gausiai iliustruota. Kaina $8.95 (persiuntimas $1.50). Gaunama:

''Lietuvių Dienų'' redakcijoj

4364 Sunset Blvd. Los Angeles, CA 90029
Telefonas (213) 664-2919

Putino "Valdovas" Los Angeles scenoje

Vincas Mykolaitis—Putinas dramą "Valdovo sūnūs" parašė šimtmečio pradžioj (K. Glinskio pirmąkart statyta teatre 1921 m.). Vėliau, autoriui įvedus dramatišką Gerdos vaidmenį, drama pavadinta — "Valdovas", vaizduoja priešistorinius laikus; simboliškai — gal ir valstybinio nepriklausomumo siekiančią lietuvių tautą. Drama buvo daug kartų statyta Lietuvos teatrų; vyresnės kartos lietuviai yra ją matę.

Buvo drąsaus pasiryžimo žingsnis — statyti šią dramą išeivijos sąlygose, su mėgėjų aktorių grupe. Rež. Petras Maželis dramą statyti išdrįso, paruošdamas Los Angeles sambūrį ir parodydamas spektaklį 1986 m. gegužės 17 ir 18 dienomis, šv. Kazimiero parapijos salėje.

Gaila, kad programoje nebuvo pridėtas dar vienas lapelis su kiekvieno veiksmo-paveikslo trumpu turiniu; prieš tai nematę ir neskaitę dramos būtų galėję lengviau susivokti.

Nužudyto genties valdovo sūnus ir kovose pagrobtas pavergėjo Krušnos berniukas, abu maždaug vienmečiai, slapčia dainių ir dvasiškių užauginti — laisvės ir taikos troškimo dvasioje; abu Krušnos nekenčia, nori jam atkeršyti. Despotas Krušna senatvėj išsiilgęs sūnaus nori jį susigrąžinti; bet... kuris iš jų? Nors Mauras, už pažadą žemių ir dukters rankos, jaunuolius pagauna į nelaisvę, bet... niekas nežino, net patys jaunuoliai, kuris Krušnos sūnus ir kuris nužudyto genties valdovo. Brolio laukia ir Krušnos duktė Danguolė; ji svajoja ir apie nepažįstamą bernelį. Tai svajotoja, jautri, kiek prietaringa jauna mergaitė, mylinti tėvą, bet labai susidomėjusi jaunuoliais.

Tas brolio — sūnaus pasiilgimas, negalėjimas atpažinti, autoriaus siejamas su laisvės idealu ir žiauriu smurtu, tarp kurių įtampa didėja iki nebeišvengiamos tragedijos. Ji įvyksta, kai tėvas nuduria sūnų, manydamas, kad tai kitas.

Kokią matėme dramą "Valdovas" Petro Maželio pastatyme? Kaip aktoriai perdavė sudėtingus dramos veikėjus? Jie visi parodė didelių pastangų, gerų rezultatų. Sceną praplatino bei paupošė įspūdingom dekoracijom ir drabužių škicus paruošė, atrodo, gerai išstudijavęs anuos laikus, pats režisorius P. Maželis. Drabužius meistriškai pasiuvo režisoriaus padėjėja Ema Dovydaitienė. Apšvietimą tvarkė Algimantas Žemaitaitis.

Danguolės vaidmenį labai gerai atliko Sigutė Mikutaitytė; ji be abejonės turi talentą ir studijuodama nuolat auga (ją matėme anksčiau). Lyrinis vaidmuo jai tiko; ypač jos svajonių momentais — judesiai, balsas, veido išraiška, žodžių moduliacija, — viskas įtikino ir teikė estetinio pasigėrėjimo.

Žiaurų ir tarpais kenčiantį tėvą—valdovą sunku buvo sukurti kaip reikiant. Pradžioj švelnus Vinco Dovydaičio, vaidinusio valdovą, balsas, taip pat kiek per greita dramos slinktis (kam toks visų skubėjimas išsakyti?) dar nerodė tokio valdovo, koks jis buvo. Bet su augančia dramos įtampa augo ir V. Dovydaičio pastangos, ir jis šią sudėtingą, sunkią rolę apgalėjo: valdovas buvo įtikinantis, o pamišimo scenoj — net visiškai tobulas.

Krušnos dvariškį Maurą, klastingą garbėtrošką, laviruojantį tarp meilės ir karjeros — parodė ryškų ir tikrą Antanas Kiškis; jo įtikinantį balsą, kiekvieno judesio tikrumą pažįstame jau iš ankstyvesnių pasirodymų.

Aloyzas Pečiulis — taikliai parinktas Burtininkas (ir sukilstančios genties vadas). Jis atrodė gerai supratęs savo rolę, gerai ją ir atliko. Lėtesnė dramos slinktis būtų dar labiau išryškinusi jo tinkamumą šiai rolei.

Ramunė Vitkienė — pastoviai tikra, mylinčios ir kenčiančios moters — Gerdos rolėj: ji drauge buvo ir dramos **protas**, kuris nusivokė politiniuose įvykiuose, perprato mylimojo klastą, tačiau, parodė ir širdies savo konkurentei Danguolei. Imponavo jos laikysena, su pabrėžiamu genties išdidumu.

Jaunųjų rolės buvo svarbios, ryškios, ir jas debiutantai (ar retai tevaidiną) atliko gerai. Ryškus, gerai valdomas Arnoldo Kungio balsas parodė tikrą dramos Kirmį, išdaviką ir sukčių. Tadas Dabšys (debiutantas) suvaidino pasiuntinį, kokius anų laikų pilyse ir įsivaizduojame. Valdovų sūnumis režisorius gal dėl to parinko brolius Arvydą ir Sigitą Raulinaičius (abu debiutantus), nes jie ir turėjo būti panašūs. Bet jie momentais parodė ir individualių bruožų, suskambėjo tarpais juose ir vaidybinio talento gyslelė, ypač Skaidros vaidmeny.

Deja, publikoje porą kartų kažkas susijuokė, kur visiškai nebuvo pagrindo juoktis. Visada pagirdavom kultūringą losangelinę publiką; kažin kas dabar buvo kaltas dėl to ne vietoje sukrizenimo?

Režisorių Petrą Maželį reikia pagirti už drąsų pasiryžimą... už ištesėjimą. O labiausiai reikia pasidžiaugti dėl lietuviško žodžio kultūros. Buvo juntama režisoriaus (ir aktorių) pagarba lietuviškam žodžiui, visur jį aiškiai ir taisyklingai ištariant, net sunkų eiliuotą tekstą gražiai perduodant. Sunkus uždavinys aktoriams!

Tos pastabos tik ieškant tobulumo. Los Angeles Dramos sambūris gi pasižymi tobulumo ieškojimais. Tobulumui ribų nėra. Sekmės ateities ieškojimuose!

A. R.

"Valdovo" vaidintojai su režisierium P. Maželiu ir rež. padėjėja E. Dovydaitiene. Iš k.: Tadas Dabšys, Sigitas Raulinaitis, Aloyzas Pečiulis, Ramunė Jurkūnaitė-Vitkienė, E. Dovydaitienė, P. Maželis, Vincas Dovydaitis, Sigutė Mikutaitytė, Antanas Kiškis, Arvydas Raulinaitis ir Arnoldas Kungys.

—Nuotrauka V. Pluko

The cast of "The Leader" with director P. Maželis and assistant E. Dovydaitis. From left: Tadas Dabšys, Sigitas Raulinaitis, Aloyzas Pečiulis, Ramunė Jurkūnas-Vitkus, Ema Dovydaitis, Petras Maželis, Vincas Dovydaitis, Sigutė Mikutaitis, Antanas Kiškis, Arvydas Raulinaitis and Arnoldas Kungys.

Viena iš "Valdovo" scenų. Iš k.: Gerda — R. Vitkienė; burtininkas — A. Pečiulis; Mauras — A. Kiškis (guli ant grindų); Skaidra — S. Raulinaitis; Danguolė — S. Mikutaitytė.

—Nuotrauka V. Pluko

A scene from "The Leader." From left: R. Vitkus, A. Pečiulis, A. Kiškis (Lying on the floor), S. Raulinaitis, and S, Mikutaitis.

YRA GERŲ ŽMONIŲ

Danutė Lipčiūtė—Augienė

Katrytė iš keturių Mažiulių vaikų buvo jauniausia. Šiemet ji jau eis į pirmą skyrių. Prieš kelias dienas seselė įrašė ją į naujų mokinių sąrašą, paglostė šviesius mergaitės plaukučius ir pasakė:

— Laimingai baik atostogas! Netrukus pasimatysim klasėje!

Iš džiaugsmo mergaitės akys žibėte žibėjo. Pagaliau! Ir ji eis į mokyklą. Gana jau būti mažai. Ir ji, kaip ir jos broliai, bus mokinė. Tai labai svarbu. Dabar su ja kiekvienas kitaip kalbės, kitaip į ją žiūrės. Nesakys: ''Ak, toji mažytė...''

Atostogų metu visa šeima gyveno kaime. Ten tekėjo upelis, žydėjo pievos, burkavo balandžiai, bėginėjo zuikučiai, lesinėjo vištos. Noko braškės, avietės ir vynuogės, augo daug ir įvairių mažų ir didelių medžių.

Katrytės broliai viename labai aukštame medyje buvo įsitaisę namelį, kur galėjo net miegoti. Bet Katrytės ten nepriimdavo. Sakė, kad nesaugu, pavojinga. Pati įlipti ji niekaip nebūtų galėjusi. Medžio liemuo buvo be šakų ir slidus nuo berniukų nuolatinio šliaužiojimo.

Iš pykčio sukąstais dantukais stovėdavo mergaitė, aukštyn galvutę užvertus ir galvodavo:

— Palaukit, kol aš paaugsiu! Žiūrėsit, kas tada bus...

Už daržinės, prie vištidės, augo nedidukas slyvų medelis. Vieną rytą Katrytė bėgo pro jį aviečių rinkti ir stabtelėjo. Prie medelio gulėjo medinė dėžė, apversta dugnu aukštyn. Lyg tyčia pamesta.

— O, kad taip įlipus į šį medelį?— paklausė savęs Katrytė. Ir tuo pačiu metu jau ji kabinosi šakomis, lengvai jas pasiekdama nuo dėžės.

Koks didelis buvo mergaitės džiaugsmas, kai pro šakas ji galėjo matyti toli virš daržo lysvių, virš aviečių krūmų, virš tvorų. Ji juokėsi garsiai ir plojo rankomis.

— Kur tie padaužos mano broliai? Jie turi pamatyti, kad ir aš galiu karstytis po medžius.

Ir Katrytė ėmė šaukti visa gerkle:

—Pauliau, Juozai!

Berniukai valgė pusryčius. Išgirdo jie pro langą neįprastai garsų Katrytės šauksmą. Nė pusryčių nebaigę, jie išbėgo ieškoti sesers.

— Kur tu esi, varna?— šūktelėjo Paulius.

— Aš medy, aš medy,— džiugiai atsiliepė mergaitė.

— Tikra višta. Įsikasė į krūmus ir kudakuoja,— šaipėsi Juozas.

— Varlė!... Višta!... O aš įlipau į medį, ir jūs man pavydit. Neilgai truks ir aš miegosiu jūsų namelyje.

— Tik dar parodyk liežuvį ir bus viskas, ką tu gali daryti,— nutraukė jos džiūgavimus Paulius. Juozas judino slyvų medelį. Šakos susiūbavo. Mergaitė vos nešoko žemėn.

— Tu, begėdi! Nustok! Iškrisiu,— išsigando Katrytė.

— Šok žemėn, jei tokia gudri,— kalbino Paulius. Juozas vėl ėmė siūbuoti medelį. Berniukams viskas rodėsi taip paprasta, neaukštai. Tik varlės šuolis nuo žemės. Šį kartą tačiau Katrytė neišsilaikė ir iš medelio krito žemėn. Viena koja atsitrenkė į dėžę.

— Ai,— riktelėjo mergaitė ir liko tysoti ant žemės.

— Stokis,— paliepė Juozas kiek susirūpinusiu balsu.

Mergaitė pasirėmė ant rankų, atsisėdo, bandė stotis, dešinė koja buvo kažkokia nesava.

— Linksta,— tik sušnibždėjo mergaitė ir nejudėjo.

Paulius paėmė Katrytę ant rankų ir parnešė namo. Tėvai susirūpino. Ėmė klausinėti vaikus.

— Papasakokit, kaip čia viskas atsitiko,— paklausė tėtė, žvelgdamas į dukrą ir į abu savo sūnus. Katrytė, pajutus, kad Juozukas gali gauti smarkiai barti, pirmoji pradėjo:

— Aš įlipau į medį, nes norėjau...

— Aš pajudinau medelį ir Katrytė, plumpt lyg slyva žemėn, — nelabai drąsiai pertraukė ją Juozas.

— Aš ne slyva! Ir ne plumpt! Aš pati iššokau, nes norėjau...

— Labai neaukštai Katrytė buvo įlipus. Jei ne toji medinė dėžė... — įsiterpė Paulius lyg užstodamas brolį.

— Tėte, neklausyk jų. Labai aukštai buvau įlipus. Virš tvoros ir virš aviečių, ir virš... beveik taip aukštai kaip ir jų namukas. Aš norėjau įlipti aukštai. Ir šokti iš medžio nebijojau. Tikrai nebijojau, tėte...

Tuo tarpu mama glostė dukrytės koją, bandė lenkti pėdą, pirštus.

— Ar labai skauda, dukrele? — paklausė.

— Ne. Beveik visai neskauda, mama.

— Skauda ar neskauda, o aš tuoj vežu pas daktarą. Gal lūžo kaulas, — nusprendė tėvas.

Kai daktaras baigė tvarkyti ligonę, žiūrėdamas į kojos notrauką, pasakė:

— Gerai moki iš medžio šokti. Storasis blauzdos kaulas tvarkingai lūžęs dviejose vietose. Jokių skeveldrų. Gipsą reikės nešioti mažiausia tris mėnesius. Kojos priminti negalima. Gerai, kad tuoj atvežėt. Nesutino ir neįsiskaudėjo. Pasimatysim už trijų mėnesių.

— O kaip su mokykla? — lig tol tylėjusi neramiai paklausė Katrytė.

— Į mokyklą pėsčia eiti negalėsi. Ir laiptais lipti nepajėgsi. Nežinau kaip susitvarkysit...

Katrytės akys buvo sklidinos ašarų. Ne iš skausmo, ne, bet iš rūpesčio, kaip bus su mokykla. Mokslas prasideda už savaitės. Negi ji sėdės tris mėnesius namie? Pirmieji mokslo metai. Klasė. Draugai...

— Aš noriu į mokyklą... Kaip bus, tėtušiuk?...

— Dabar nesirūpink, šarkute. Pagalvosim. Gal kaip nors surasim būdą. Gal susitvarkys... Tik pasveik...

Ir pasiėmęs dukrą ant rankų, išsinešė iš daktaro priėmimo kambario.

— Tokia sunki ta mano koja ir taip sveria žemyn,— šnibždėdama kalbėjo mergaitė.

— Kur nebus sunki. Visas kalnas gipso,— bandė juokauti tėvas.

—Kaip bus su mokykla? Ar galėsiu eiti, tėte,— nenurimo Katrytė.

Ir ištikrųjų viskas gerai susitvarkė. Ir tik dėl to, kad žemėje yra gerų žmonių. Mažiulių kaimynų duktė Birutė irgi buvo pirmo skyriaus mokinė. Birutės tėvelis kas rytą paimdavo Katrytę iš namų ir kartu su savo vaikais nuveždavo į mokyklą. Užnešdavo į antrą aukštą ir pasodindavo klasės suole.

Pietų metu ateidavo Katrytės mama. Kai pamokos keitėsi ir reikėdavo pereiti į kitą klasę, gerasis mokyklos sargas Bakaitis pernešdavo Katrytę į jos suolą iš klasės į klasę. Po pamokų vėl Katrytės mama, šį kartą su vežimėliu, parsiveždavo mergaitę namo. Ir taip kasdien per tuos visus tris mėnesius. Žmonės padėjo Katrytei, kad ji galėtų eiti į mokyklą.

Tikrai, yra gerų žmonių žemėje.

Turime labai gražią ir labai reikalingą dovaną mažiesiems. Tai Danutės Lipčiūtės Augienės ''pasakų'' — apsakymėlių rinkinys ''Močiutės pasakos''.

Nemažo formato, gražiai atspausta, geras popierius, labai daug iliustracijų — malonu į rankas paimti. Į 160 puslapių sutalpinti 24 po keletą puslapių pasakojimai, padalinti į 4 skyrius: 1. Saulės pasakos, 2. Tėviškės pasakos, 3. Rudens pasakos ir 4. Žiemos pasakos.

Mažiesiems paskutiniuoju laiku išeivijoje nebedaug bepasirodo leidinių. O mažųjų skaitytojų skaičius nemažėja. Parašo viena kita susirūpinusi mamytė, norėdama užkimšti tokių knygų badą; aiškiai matyti, gerų norų netrūksta, bet vien ''gerų norų'' tokiam darbui nepakanka. Reikia gero kalbos mokėjimo, pagaliau, reikia literatūrinių gabumų.

Danutės Lipčiūtės Augienės, kuri pati jau yra močiutė, ''Močiutės pasakos'' yra graži išimtis, džiuginanti naujiena. Autorė gerai pažįsta mažųjų gyvenimą, jų psichologiją, ir jos apsakymėliuose nėra nieko ''išgalvoto'', tyčia ''vaikiškai'' padaryto. Jos vaikai paimti iš gyvenimo, vieni geri geručiai, kiti išdykę, linksmi padaužos, bet visi suranda autorės propaguojamą ''tiesą'', ne dirbtine didaktika ir sausais pamokymais, o natūraliai, išeinant iš įvykių ir nuotykių, ne pirštu prikišamai, bet pačių veikėjų logiška išvada.

Visko rasime tose ''močiutės pasakose'': ir pasakų, ir realaus gyvenimo, ir istorijos, ir legendų.

Danutė Lipčiutė Augienė, nepriklausomos Lietuvos mokyklų auklėtinė, puikiai moka lietuvių kalbą. Savo pasakojimuose ji eina Prano Mašioto ir Antano Giedriaus, mūsų vaikų literatūros klasikų, keliu — neapkraudama vaikams neįkandamais stiliaus poetizmais (nors ji tai galėtų padaryti, nes yra ir poetė), bet ir nenukrypdama į pedagogiškai sausą prozą. Autorė turi neabejotiną beletristės talentą — jos ''pasakos'' imponuoja nuo pirmų pradžios žodžių ir su dėmesiu sekamos iki paskutinio skirsnio ar sakinio.

Geras literatūros kūrinėlis vaikams turi būti įdomus ir jų tėveliams, tai nesunku pastebėti ir iš šiame LD nr. spausdinamo apsakymo ''Yra gerų žmonių''.

Yra gerų rašytojų, oficialiai nesinaudojančių rašytojo privilegijom — viena tokių, nesiveržiančių į rašytojų draugijos narius, yra Danutė Lipčiūtė Augienė.

Saulėlydžio triptikas

VYTAUTAS PLUKAS

Skirta Vytautui Majauskui

Kas vakarą saulei sėdant
klausausi Kupiškio varpų
din din dėn dan
din din dėn dan
grįžta aidai jaunų dienų

laimę vėl kartoja jie man
gaudimu laisvu ir savu
pasaką łaidoja aiman
jaunystės nekaltų garsų

užmerkęs akis aš svajoju
saulėtekiu karžygiai joja
su daina iš krūtinių laisvų

baimingai žiūriu į rytojų
nerami širdis ašaroja
tamsioje tylumoje varpų

* * *

tiek daug nusėdo saulių
nemačiau tavęs broli
apkeliavau pasaulį
kalbėdamas per tolį

laiškai vis grįžo Sauliau
klausiau kodėl nutolom
gimdžiau savęs apgaulę
įklimpęs aukso molin

iš Omsko parašė sesuo Danguolė
sakė vilties salėtekiai prapuolę
naktis užvaldžius mintį vien kartoja

tau teks ilgai kentėti čia varguole
aštriausių erškėčių bus tavo guolis
ir nedainuos čia niekada artojai

* * *

saulėlydžių varsos tamsėja
viršum kryžių išplaukia delčia
kedena baltus plaukus vėjas
skubu ašen pakalnėn bėgčia

mane ne kiekvienas girdėjo
tiktai tie kurie klausės slapčia
pražilusią nešdamas sėją
dykumoj pasiklydau nakčia

bežemiai šaukti nemokėjo
mirty jau granitu tylėjo
patys sau priplepėję apsčiai

midus į ragus netekėjo
piliakalnių mūsų gynėjams
kaukės slėpė narsiųjų kančias

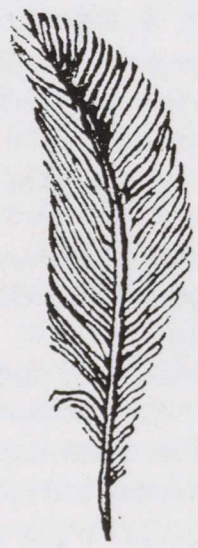

Vytautas Plukas

—Nuotrauka Rolando Pluko

Miršta plaštakės

tiek keliauta ilgai
nebijota bangų
tarp dangoraižių
trūksta šviesos
iškraipyti veidai
tamsoje man baugu
rytuose nesimato aušros

neįprastas triukšmas
sušalusios širdys
prasilenkia
seni ir jauni
sukaustytas riksmas
dangaus nepravirkdys
saulėlydy laivų neb'randi

upėje tėkmė
krūtinėj kaitra
klajoju aš kelią pametęs
kokia nesėkmė
Čikagoje šalna
Čikagoje miršta plaštakės . . .

Vytautas Plukas
1986

Jurgis Gliauda

Portugalų novelė

Po akademiškai skambančiu "Portugalų novelė" titulu nuostabaus produktyvumo vertėjas Povilas Gaučys pateikė smalsiam skaitytojui trisdešimt tris portugalų novelistus, atstovaujančius portogalų novelių brandumui per pastarąjį šimtmetį. "Portugalų novelė" yra stambus 416 puslapių tomas, papuoštas dailininko V. O. Virkau viršelio piešiniu. Dailus ir poletiškas piešinys vaizduoja laivą—lengvaburę kolumbinę karavelę. Tačiau rinkinio novelių siužetai visi vyksta sausumoje, todėl viršelio piešinys reprezentuoja knygos turinį palyginamąja prasme: tai skaitytojo kelionė į jam nežinomo krašto literatūą. Juk portugalų literatūra, išskyrus porą jos klasikų, lietuviui, negyvenusiam Pirenėjų pusiausalyje, tėra "terra incognita" (nežinomas kraštas).

Iš esmės portugalų valstybės istorija ir Lietuvos valdovų istorija yra labai panašios. Penkioliktajame amžiuje portugalų valdovai valdė plačiausias pasaulyje kolonijas. To pat periodo lietuviai valdovai valdė milžiniškus plotus Rytų Europoje. Skirtumas gi toks: lietuviai valdovai neįdiegė lietuviškumo valdomiems gyventojams, o portugalų valdymas prijaukino aborigėnus prisiimti portugalų kalbą ir gyvenimo būdą. Todėl buvusios portugalų kolonijos dabar yra portugalų kultūrinio proceso bendradarbiai. Devynių milionų gyventojų senoji portugalų metropolija platina savo knygas plačiai ir dosniai, nes portugališkai skaitančioji masė siekia per šimtą milionų. Tad, jeigu kadaise lietuviai valdovai būtų raginę savo valdomas tautas prisiimti apyvartai lietuvių kalbą, lietuvių knygos tiražai tikrai skirtųsi nuo dabartinių.

Tad mums taip mažai žinoma portugalų novelės pasaulį atskleidžia Povilas Gaučys, lyg modernus Vasco da Gama, įdomius, spalvingus kraštus. Mus žavi tos panoramos estetika ir šiurpas. Tai didelis ir gardus pasaulinės literatūros kąsnis, gundąs tos literatūros pažinimo apetitą.

Kai brazilų poezijos antologija "Lianų ugnys" pasirodė lietuvišku Povilo Gaučio vertimu, vertėjas buvo viešai pagerbtas—ne lietuvių, ne!—jis buvo pagerbtas San Paulo mieste. Pagerbimo iškilmėse dalyvavo 152 brazilų literatūros premininkai-laureatai. Tai buvo viršprecedentinės iškilmės—lietuvių išeiviškos kultūrinės veiklos pagerbimas valstybiniu mastu.

Kreipdamas dėmesį į novelės žanrą Povilas Gaučys pateikė visą arsenalą novelių vertimų: "Anglų novelė," "Ispanų novelė," "Amerikiečių novelė" (dar neišleista), R. L. Stevensono "Slėpingos novelės." Portugalų novelių rinkinyje kūriniai labai neilgi—tai klasiškos formos novelė: lakoniška, staigi, gyva, paini kaip lūžtvė. Epizodo atmazga dažnai rūpestingai atrišama. Kai kada siužeto lūžis išsivysto per kelias valandas, retkarčiais lūžis noksta per gyvenimo sūkurį.

Jurgis Gliauda

Lietuvio psichikai ir tradicijai portugalų novelė artima savo humanistinėmis tendecijomis, dėmesiu kaimiečiui—jo gyvensenai. Portugalų novelė skiriasi nuo mūsiškės temperamento aštrumu, emocine rašysena.

Vertėjas parašė įvadą, apibūdino kiekvieną rašytoją, kurio veikalas įdėtas šion antologijon. Rašytojai išrikiuoti kronologiškai, pagal jų gimimo datas. Tai nūdieniai rašytojai, kurių rašymo metai sueina, gyvenamojo šimtmečio tysą paskleidė savo valstybinę ir kultūrinę galią trijuose pasaulio žemynuose, modernūs protagonistus. Neatskamba didingos ir brutalios istorijos glorifikacija, viešpatauja verizmas—ištikimybė dabartinei gyvenimo tikrovei.

Dėstymo stilius savaip šventadieniškas, gausus sinonimais, baroko puošmenomis, bet šios savybės naudojamos įžvalgiai, jos sudaro pasakojimo srovę ir neprasikiša.

Keli rinkinio autoriai gyveno svetur—Angolijoje, Mozambiko saloje, Brazilijoje. Jų novelių siužetai prasimuša savo brutaliu laukiniškumu iš gana šiupaus portugalų gamtovaizdžio. Visose novelėse protagonistai jų aplinkos pagimdyti—kenčią, be jų kaltės, siekią aklai, egoistiškai. Aišku, vertėjas ėmė medžiagą subjektyviai, bet jis neieškojo išimčių. Rinkinio temų dominantė—portugalų novelė nėra atitrūkusi nuo gyvenimo realybės ir nėra tarnaujanti akademizmui arba madingiems eksperimentikos sąjūdžiams. Kai kur detalėse, arba siužeto bazėse įmanoma pajusti tarptautinės novelės liūtą Guy de Maupassant'ą, H. Stendal'io batalines "Parmos vienuolyno" scenas, išviršiniai nesugaunamus psichinių kančių lūžius, iš tolo primenančius psichopatologinius Antano Čechovo herojus. Kietas ir tikslus R.L. Stevensono braižas gal būt irgi atnešė savo daigų portugalų novelėn . . .

Portugalų novelėje gausu gamtos ir psichinio veikėjų sąmyšio poetizacijų: tipinga romanų tautoms vaizdo patetika, hiperbolizmas, drastiškas dėstymo atvirumas. Skaitytojas sutiks ir vergių pardavimo sceną, kovų—krūtinė pries krūtinę—žiaurybės, net užuominų apie nekrofilijos siautėjimų raitelių būryje . . . Nėra siužetų, kuriuose būtų jūra ir laivų buities temos. O juk, portugalai yra jūrinė tauta! Ant briaunos visad aštri pesimizmo ir optimizmo sankryža.

Įvado žodyje vertėjas pastebi, kad portugalų novelę kultivuoja daugelis gabių rašytojų ir kad jie iškėlė ją į aukštumas. Nūdiena portugalų literatūroje ji užima vyraujančią vietą (psl. 10).

Kas tieji novelistai, sudarą portugalų novelės avangardą? Šiame rinkinyje jų trisdešimt trys. Jų vardai dainingo skambėjimo ir mums nauji: Ramalho Ortigao, Alvaro do Carvalhal, Eco de Quieros, Fialho Dias, Julio Dantas, Juliao Quitinha, Pina de Morais, Irene Lisboa, Aquilino Ribeiro, Fereira de Castro, Araujo Correia, Jose Regio, Alves Redol, Rodrigues Migueis, Domingo Monteiro. Branquinho da Fonseca, Miguel Torga, Castro Soromenho, Manuel da Foneca, Mello Breyner Andresen, Fernando Namora, Jorge de Sena, Luis Cajo, Maria Judite de Carvalho, Augustina Bessa Luis, Urbano Tavares Rodrigues, Jose Cardoso Pires ir Herberto Helder.

Vardyno anotacijose vertėjas nurodė vardų tarimo būdą, tačiau familiariškumas su autoriais atsiranda jų puikius kūrinius skaitant.

Kaip ir visos Povilo Gaučio vertimų knygos, "Portugalų novelė" yra puikus skaitinys.

ŠVENČIA 80 METUS

Los Angelėse gyvenantis rašytojas-laureatas Jurgis Gliauda šiais metais švenčia savo 80-ties metų amžiaus ir 40-ties metų jo kūrybinio darbo—rašytojo sukaktį. Ne vienam jis suteikė malonių valandų beskaitant jo romanus, noveles, apysakas ir pan. Daugelio lietuviškų laikraščių ir žurnalų puslapiuose skaitome jo grožinės literatūros straipsnius ar recenzijas.

Los Angeles J. Daumanto šaulių kuopa įvertindama jo didelį įnašą lietuviškų raštų lobynan, ryžosi dvigubos sukakties progą jį pagerbti suruošiant š.m. liepos mėn. 13 d. 12:15 val. p.p. Šv. Kazimiero parapijos salėje banketą su programa. Tai būtų prasmingas visuomenės susitikimas su rašytoju.

J. Gliauda yra L.D. nuoširdus bendradarbis.

J. Pažėra,
kuopos pirmininkas

Solistas Algirdas Brazis ir Lietuvos Vyčių pastiprintas choras, palydint simfoninam orkestrui, įgiedojo juostelę su Sibiro tremtinių giesme "Suledėjusiomis lūpomis." Juostelėje telpa ir "Septyni Kristaus žodžiai" lietuvių kalba su solistais Algirdu Braziu, Praurime Ragiene ir Rimu Strimaičiu. Juostelę platina Mrs. Ann Marie Kassel, 73362 Winthrop Way, Downers Grove, IL 60516. Kaina $11.00 su persiuntimu.

Kompozitorius Bronius Budriūnas priima L. Fondo premija Bostone. Premiją įteikė Ingrida Bublienė, L.B. kultūros tarybos pirmininkė. —Nuotrauka K. Daugėlos

Composer Bronius Budriūnas accepts the Lithuanian Fund award from Lithuanian World Community Cultural Council president Ingrida Bublys (Boston, May 5, 1986).

Br. Budriūnui paskirta premija

Br. Budriūnui paskirta premija už visą jo veiklą ir muzikinę kūrybą, turtingą instrumentine muzika, operetėmis, choro ir solo dainomis.

Pažymėtina jo išgarsėjusios kantatos chorams su solistais, kurios buvo įdainuotos Dainų Šventėse J.A. valstybėse, Kanadoje, Australijoje ir stipresniųjų chorų koncertuose: ''Tėviškės namai,'' ''Lietuvos šviesos keliu,'' bei himno pobūdžio daina ''Mano protėvių žemė.'' Šių kūrinių žodžiai—Bernardo Brazdžionio.

Kiti 1985 metų premijų laimėtojai: dailės—Romas Viesulas; muzikos—Lietuvių Opera Čikagoje; mokslo—Bronius Kviklys už ''Lietuvos bažnyčių'' Vilniaus vyskupijos tomą.

Po oficialiosios premijų įteikimo dalies, Clevelando vyrų nonetas ''Uždainuokim,'' vadovaujamas Algirdo Bielskaus, davė koncertinę programą.

VYTAUTAS BELIAJUS PAKVIESTAS VYKTI Į JAPONIJĄ

Vytautas Beliajus gavo pakvietimą iš Japonijos Moterų Universiteto nuvykti į Tokyo, tame universitete pravesti pamokas ir ta proga dalyvauti Tautinių Šokių Federacijos 30 metų sukaktuvėse, kurios bus švenčiamos lapkričio 14-16 dienomis. Dalyvaus tūkstančiai dalyvių. Imperatoriaus sūnus Mikasa bus garbės svečias. Beliajui teks pabūti Japonijoje nuo lapkričio 7 d. iki lapkričio 24 d. Neskaitant banketo, jam dar teks mokytojauti Japonijos Moterų Universitete, Tokyo ir kituose miestuose.

Šimet Vytautui teks plačiai pakeliauti. Birželio 12-24 dienomis lankysis Lietuvoje, grįžęs ir atspaudinęs dar vieną ''Vilties'' laidą, keliaus į Kaliforniją trim savaitėm—dvi savaites mokys valų (Wales) tautinių šokių Stocktone, University of the Pacific, liepos 27 d. iki rugpiūčio 9 d. Vieną savaitę po to praleis savo draugų tarpe. Grįžęs iš Kalifornijos, perskaitęs susirinkusius laiškus, jis dar turės vykti į Springville, Utah, kur rugsėjo mėnesio 22-30 dienomis įvyks didžiulė tautinių šokių šventė, kur dalyvaus daug grupių iš Amerikos ir net 7 grupės atvyks iš Europos. Beliajus bus šios šventės garbės svečias.

L.D. KNYGYNE GALITE GAUTI

B.Švietimo skyriaus išleistas šias knygas:

''Lietuviais norime ir būt,'' vadovėlis lietuviškai nekalbantiems. Parašė Danguolė Tamulionytė. Kaina $20.00, persiuntimas $2.00.

''Mano Žodynas''—Richard Scarry. Daugiau kaip 1400 pavadinimų. Spalvotos iliustracijos. Vaikams išmokti lietuviškai. Kaina $6.00 (paštas $1.50). Užakyite L.D. knygyne.

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas (213) 664-2919

Atsiųsta paminėti ''Lietuvių žemdirbystės papročiai ir tikėjimai

''Lietuvių žemdirbystės papročiai ir tikėjimai.'' Paruošė dr. Jonas Balys. Tai bus X knyga serijos ''Lietuvių Tautosakos Lobynas.'' Išleidžiamas ribotas numeruotų egzempliorių skaičius.

Knyga išeis š.m. rugpiūčio mėn. Bus apie 250 pusl. su ilistracijomis ir įvadinėmis studijomis. Kaina $10. Leidžia atgaivinta Lietuvių Tautosakos Leidykla, Silver Springs, MD.

Knygoje aprašoma ''priešsovchoziniai'' ir ''prieškolūkiniai'' laikai. Tai praeitis, kuri nebegrįš, bet mums daugeliu atžvilgiu yra brangi. Ji svarbi istoriniu ir tautotyriniu požiūriu. Beveik visa medžiaga buvo atsivežta iš Lietuvos ir nusikopijuota iš tautosakos archyvų Vilniuje 1942-43 m. Po ilgesnės pertraukos, buvo pasiryžta paskelbti visą iš Lietuvos atsivežtą tautosakinę medžiagą.

Spalio 15 d. yra Sukilimo Minėjimas

1931 metų sukilimo 45 metų sukakties minėjimas yra ruošiamas spalio m. 5 d., sekmadienį, parapijos salėje, Los Angeles, Minėjime kalbės sukilimo Kaune strategas ir Laikinosios Vyriausybės ministeris, prof. A. Damušis.

Pabaltiečių delegatai pas prezidentą R. Reagan: dr. Jonas Valaitis, Avo Piirisild, T. Blinstrubas, T. Pavlovskis, prezidentas R. Reagan, S. Gečys, J. Simonson, A. Lambergs, Sen. Donald W. Riegle, Jr., ir kongr. William Carney.

Baltic Delegates visiting President Reagan. From left: Dr. Jonas Valaitis, Avo Piirisild, T. Blinstrubas, President Ronald Reagan, S. Gečys, J. Simonson, A. Lambergs, Senator Donald W. Riegle, Jr. (D.-MI), and Representative William Carney (R.-NY).

ENGLISH SECTION

STANLEY BALZEKAS, JR., A RARE LITHUANIAN PHENOMENON

by VYTAUTAS PLUKAS

S. Balzekas, Jr. with his father, S. Balzekas, Sr. at the son's 1950 graduation from De Paul University.

S. Balzekas, Jr. su tėvu S. Balzeku, Sr., baigus De Paul universitetą 1950 m.

"Let's go for lunch and then talk," Stanley Balzekas Jr. invited me when I visited him in his business office in the Windy City. I could not refuse such an offer. It was cool in Chicago then. He put on a stylish Sherlock Holmes outfit of a cape and a cap; I thought it a very appropriate attire for a sleuth of Lithuanian heritage.

Stanley Balzekas is a rare phenomenon; American born (Chicago, 1924) of Lithuanian immigrants who came to the United States in 1912 and settled in Chicago.

He visited Lithuania three times, thus keeping the love of this country alive in his heart and mind. He cares for its heritage and culture perhaps more than any other Lithuanian American today, and surely works to preserve it for the future.

His grand achievement, "Balzekas Museum of Lithuanian Culture," is celebrating its 20th anniversary this month. That's Balzekas' effort!

This museum is known not only in this country, but also internationally, as a prototype ethnic museum.

Balzekas is a pioneer in the development of ethnic museums built upon the concept that national unity will be developed through an understanding of the history and culture of all the peoples represented in the United States of America. He uses contemporary approaches and techniques for collecting, promoting and funding his museum.

"You can't achieve anything without money," says Stanley assuredly.

Balzekas' start was described in an article in Chicago's **Sun-Times** issue of June 6, 1966, two weeks before the museum's opening.

The **Sun-Times** wrote:

"Balzekas stumbled on the idea for a cultural museum two years ago while trying to locate research material on Lithuanian armor. 'I had a pretty large collection of armor, including Lithuanian pieces from Tartar and Teutonic battles, but I wanted to do some research' he says. 'The Lithuanian consulate referred me to a man (Dr. Aleksandras Račkus) who had been a museum curator in Lithuania and lived only three blocks from my auto showroom.

'When I talked to the man, he has since died, he told me he was going to split up his large collection of artifacts and sell them. The museum idea occurred to me then.'

"The collections were combined and catalogued, then taken to a building owned by Balzekas next to his showroom. Balzekas got some help from friends. They began to shape the building into a museum. He bought two ornate elevator doors from the government when the old Federal building was demolished. They now form the museum's front entrance.

"Some showcases were snapped up from a store that was remodeling and selling old fixtures. Another friend made some slab-glass decorations and some carpentry work was done to complete the renovation.

"Besides his collection, Balzekas estimates he has poured $150,000 into the establishment of the museum."

One of Mr. Balzekas' major interests is to promote the Lithuanian heritage and culture nationally and internationally. The museum's goal is also to awaken and intensify the interest of young people in their Lithuanian background and to help them understand its many implications in their daily lives.

"The museum's policy is to bring forth exciting and stimulating exhibits by working with individuals who are experts in their fields to help others in their quest for further knowledge," continues Stanley, perhaps recalling his research on armor 22 years ago.

On the Stevenson Highway in Chicago, official signs are visible for the "LITHUANIAN MUSEUM", directing the public to 4012 Ar-

The Balzekas family. Left to right: son Robert Balzekas, grandparents Emily Balzekas and Stanley Balzekas, Sr., daughter Carol Balzekas, son Stanley Balzekas III, and father Stanley Balzekas, Jr.

—Photo Jonas Tamulaitis

Balzekų šeima, iš kairės: sūnus Robert Balzekas, Emilija Balzekienė, Stanley Balzekas, Sr., duktė Carol Balzekaitė, sūnus S. Balzekas III, tėvas Stanley Balzekas, Jr.

cher Avenue—the Balzekas Museum, library, archives, art gallery and repository of Lithuanian cultural treasures. The Museum is also listed in the official Chicago visitors' guide. Hardly any other institution better promotes Lithuanian heritage among Americans than this museum does.

"The museum recognizes the importance of working with the civic, cultural and social committees of organizations working for the betterment of all people," says Stanley Balzekas. "Therefore, the museum's fame crosses international boundaries.

"The museum encourages the use of its facilities by civic, cultural, and charitable organizations," he continues, "and visitors find not only outstanding and diverse collections of Lithuanian antiquities, artifacts, memorabilia and literature, but also genealogy, heraldry, Americana, political science, numismatics, philately, textiles, vitriculture and enology departments."

There is also an art gallery, library (over 20,000 volumes), a newspaper collection, documents, a historical photograph and map collection, an audio-visual center, and even some religious artifacts.

Approximately 35,000 visitors a year can also enjoy a gift shop which sells amber ("Lithuanian Gold"), jewelry, and other mementos. In 20 years of existence nearly one million visitors have passed through the museum. Noticeable among the visitors are second and third generation Lithuanians and those of mixed marriages searching for their "roots."

The museum's annual budget exceeds $200,000, and its ten staff members offer services and activities to the public free of charge, seven days a week.

The museum is alive with various activities: lectures, philatelic shows, traveling exhibits, gourmet dinners, cake decorating classes, banquets, flower and fashion shows, and awards of scholarships to gifted and outstanding students. "Excellence Award Dinners" are organized annually in recognition of the "Man of the Year" from the Lithuanian community.

Children are not forgotten in museum activities: Christmas-tree decorating, Easter-egg painting in the Lithuanian folk art tradition, a competition called "Build a Lithuanian Candy Cottage," good examples of activties which increase understanding and appeal to the child's psychology while promoting attendance and securing a future cadre of active members, volunteers and supporters.

The Women's Guild of the Museum is engaged in supporting activities and cultural programs which are both enlightening and good public relations.

Important events, from the United States Bicentennial to the 400th anniversary of the first Lithuanian-Lutheran Hymn Book, are commemorated as well.

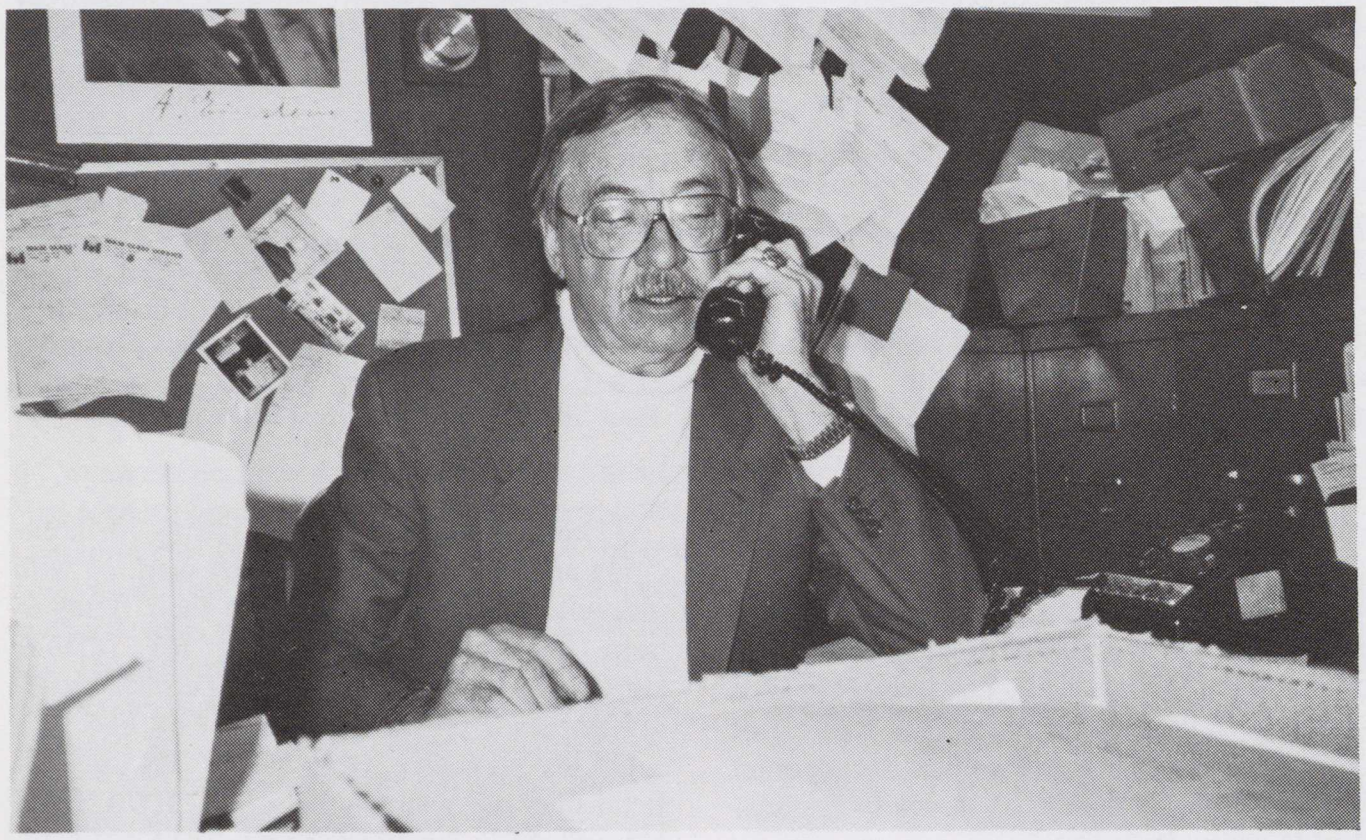

Stanley Balzekas, Jr. in his office
Stanley Balzekas, Jr. savo įstaigoje

S. Balzekas, Jr. karo mokykloje.
S. Balzekas, Jr. as a student at Morgan Park Military Academy.

S. Balzekas, Jr. with the traveling branch of the Chicago Public Library.
S. Balzekas, Jr. su Chicagos miesto keliaujančiu knygynu.

In 1982, the U.S. National Endowment for the Humanities supported the Museum's project "Lithuanian Heritage: The Many Views of Youth" with a $36,000 grant. The results of this project will be published soon.

The Museum staff publishes a monthly newsletter **Museum Review,** to keep members and supporters informed and to acknowledge donors.

It is said that the Balzekas Museum of Lithuanian Culture is the only such ethnic museum in the free world.

Lack of space in the present building limited the growth and prosperity of the Museum.

At Rev. J. Prunskis's "Man of the Year" award dinner: Stanley Balzekas, Jr., Eileen R, Mackevich, Senator Paul Simon, Dr. Rev. J. Prunskis, and soloist A. Brazis.

Kun. dr. J. Prunskio pagerbimo vakarienėje dalis atsilankiusių. Iš k.: S. Balzekas, Jr., Eileen R. Mackevich, senatorius Paul Simon, kun. dr. J. Prunskis ir solistas Algirdas Brazis. —Nuotrauka Jono Tamulaičio

Stanley Balzekas started a "Buy a Brick" fund-raising campaign for a new museum. This effort supported the purchase last year of a vacant hospital at Pulaski and 65th streets, not only solving space problems, but also fulfilling Stanley's dream. It is an imposing 2-story structure.

Balzekas has a long list of projects which he will now be able to implement. Among these are a lecture room, research facilities, art gallery, and a children's museum.

Now that the Balzekas Museum will be moving into new surroundings and into a new phase of maturity, it deserves the undivided attention and support of Lithuanian-Americans here and abroad. Even the Lithuanian postwar refugee community which was watching Balzekas' activities skeptically with a "wait and see" attitude, should now be convinced of the fact that this is THE worthy depository of ALL Lithuanian cultural treasures. This I believe strongly.

Stanley Balzekas, Jr. in U.S. Armed Services in 1945.

Stanley Balzekas, Jr. J.V. kariuomenėje 1945 m.

"If you want results, give it to a busy man," says a proverb. This applies to Stanley Balzekas. He is advisor to or member of over 30 charitable, cultural and business organizations and commissions from Chicago to Washington, D.C.: President of Balzekas Motor Sales, Inc., president of Chicago Ethnic Cultural Preservation Council, president of Archer Advertising Agency, director of Ukrainian Institute of Modern Art, director of the American-Lithuanian Council and president of the museum, of course. He is on the board of directors of at least 10 cultural, civic, and business institutions, member of Chicago's Commission on Human Relations, and on the Chicago Board of Health. He was a member of the board of directors of the Chicago Public Library for 12 years.

It is now hard to ignore Balzekas' achievements because, as one reader of a Lithuanian daily wrote in his letter to the editor: *"Balzekas—one person— can achieve more than many put together."*

Chicago is Balzekas' hometown. Here he attended Morgan Park Military Academy and later received two degrees from De Paul University: a bachelor of science degree in Business Administration and a master's degree in Marketing. He is a veteran of WWII.

Balzekas is a world traveler, lecturer, writer and, obviously, collector par excellence. He has served frequently as a consultant to the establishment and founding of other ethnic museums and art galleries, and in the development of cultural exchange programs.

His father, Stanley Balzekas Sr., at 93 is still very active in the auto business which he started. His business motto was "Be honest to the people."

A visitor to the museum will learn about the rich and colorful Lithuanian heritage.

"Many Lithuanian groups concentrate their activities around themselves only. Lithuanians, in quest for the acceptance and wider success as an ethnic people must broaden their activities in propagating cultural assets and political goals involving members of other peoples," adds Stanley as we close our extended conversation. Bringing Lithuanian heritage and culture to the public attention, thus preserving it for future generations, is a goal that Balzekas has achieved.

Lithuanians and their organizations should learn from Balzekas' accomplishments on preserving and displaying national treasures. In addition, I would like to suggest that a more active participation of those who waited and watched is appropriate now. Balzekas has proven to be a shining example, and is a rare phenomenon.

Dutch Study On Lithuanian Guerilla Warfare Against Kremlin

Lithuanian armed resistance against the Soviet occupation forces during the postwar years is one of the major subjects in a comprehensive study of resistance movements in the Soviet Union and the countries ruled by it. The study is nearing completion and will be published shortly in Holland.

The author of the study is Alex Schmid, a scholar associated with the Social Conflict Studies Center at the University of Leyden. He considers the post war Lithuanian resistance as one of the most heroic periods in Lithuania's history and one of which the free world is not sufficiently aware. In an interview with the Dutch press, Schmid said that the Lithuanian armed struggle lasted eight years, despite very limited arms supplies, against the powerful Stalinist empire disposing of unlimited tanks and planes, an administrative apparatus, and inhumanity.

This unequal, hopeless struggle of a David against a Goliath was lost mainly because the Soviet leaders usually defeat their opposition by boundless cruelty and ruthlessness, using means that would arouse worldwide protests anywhere else. The tactics used against the Lithuanian guerillas were almost genocidal. In addition, Lithuania's territory is not as favorable for guerilla warfare as, for instance, Afghanistan's. Nevertheless, the guerilla warfare in Lithuania lasted eight years, longer than in any other European country, Schmid emphasized.

(From ELTA, January, 1986)

EXPO '86

Suinteresuoti lietuviai vykti į EXPO '86 parodos, kuri įvyks Vancouver, Britų Columbijoje, Kanadoje. Atvykstantiems lietuviams palengvinti butų suradima yra sudaryta butų sąrašai privačiai pas lietuvius už neaukštas kainas.

Suninteresuoti prašom rašyti

ED GUMBELIS

14309 Green Crest Dr.

Surrey, B.C., Canada U4A2H7

arba skambinti 1-604-536-9771

LITHUANIANS BEHIND THE CAMERA IN HOLLYWOOD

by VINCENT BERNOTA

(Continued from Last Issue)

Creativity in the preproduction and production of a motion picture was examined in the last issue of **Lithuanian Days.** *A different creative process occurs in the technical side of postproduction, in the marketing side of publicity and promotion, and in the distribution side of the major motion picture studios, as we shall see through the eyes of Lithuanians Behind the Camera in Hollywood.*

Postproduction is an ''art editing'' technique that involves the application of the most current image reproduction equipment. Visuals and sounds are synchronized and mixed in sequential form that attempts to mesmerize the viewing audience. Simplicity and the use of a daring concept in advertising gets the public's attention. Publicity stories follow to inform the public of what the movie is about. Newspapers, magazines, wires and syndicates, and television and radio (national and local) are used to instill the three most important things for a successful movie—1) Awareness 2) Awareness 3) Awareness. The prowess of the major studios is their distribution network, as it delivers the final product to our theaters, from coast to coast in the United States and around the world.

—□—

POST-PRODUCTION

Composer
Orchestra
Music Recording Crews
Editor
Dubbing Editors
Post-Synchronization Crews
Processing Laboratories
Portrait Photographer

Negative Cutting and Grading
Titles Design
Trailer Composition
Advertising Agents
Marketing Men

Paul Jasiukonis—Post-Poduction

Paul grew up in Lithuania, lived in Europe for six years, and was 19 years old when he came to the United States. The first thing he did was get on a bus to California.

He applied to USC as an art major. When he discovered the cinema department provided film and cameras for student use, and cost the same as any other subject, he switched his major to cinema.

Paul was drafted in 1952 during the Korean War, and was still in the army when he bought a camera, a tape recorder, and some film to record the official opening of a Lithuanian high school in Germany. It turned out to be his first film, ''School in Exile'', about the Vasario Šešioliktosios Gimnazija.

Paul earned straight A's when he returned to USC because of his avid interest and willingness to learn. He was taking classes for his Masters degree when he was hired by Yale University to produce film in their new film department. Paul was involved in all phases of film making—from research to the end product. He worked on over 50 educational and documentary motion pictures.

Eight years later, Paul returned to California. For the next 20 years, he was editor and post-production supervisor of more than 35 feature films. Currently he owns and operates a film post-production facility in Hollywood, the Independent Producers Studio, Inc.

Working with Paul is Rimas Poskaitis, a film and television director, script writer and editor. Rimas received his Bachelor of Arts in History from the University of Vilnius, Lithuania, and his Master of Fine Arts in film and television directing from the Lithuanian Conservatory. Rimas is the recipient of national and international awards, including 'Best Lithuanian Documentary of the Year,' 'Best Musical Show of the Year' on Lithuanian National Television, and, in the Bi-annual Television Film Festival in Yerevan, U.S.S.R., for 'Best Screen Adaptation' for ''An American Tragedy,'' a five-hour mini-series for television.

Independent Producers Service is a postproduction facility specializing in (1) film and video post production, (2) film to tape transfer, (3) post production film editing. It also provides independent services such as video copies to different sizes, sound transfer, and titles.

''Postproduction starts during production with the editor and assistants hired already. Every day the sound is synchronized with the picture to make the 'dailies.' The 'dailies' are coded, taken to the editing room, broken down in individual scenes, and stored in individual locations,'' says Paul.

''The editor starts cutting the picture from footage already shot. He sees if close-ups are needed or if there are other scenes to insert in the shooting.''

''When the shooting is over, the director comes in to the cutting room, checks out the script supervisor's notes, matching the scenes to the script, and makes notations for the editor.''

''After the film editing is finished, the film is 'locked' and then the composer and the sound effects editor are called in. Sequences are spotted for music, that is, scenes are identified for the composer to compose music for. The sound effects editor looks at areas where sounds have to be inserted, such as gunshots and cars crashing, and supplements scenes by amplifying some sounds.''

''Mix sessions put all the sound units together—dialogue, music, and sound effects. The film lab is notified for lighting and color nuances. Once titles are prepared and color corrections made, the negative cutter matches the negative to the work print and puts the film in synchronous order.''

''The editor and director review the film in the screening room, the changes being noted for colors, darkness, etc. Then another print is made. Once you have a decent print, you make duplicate prints with the corrections built

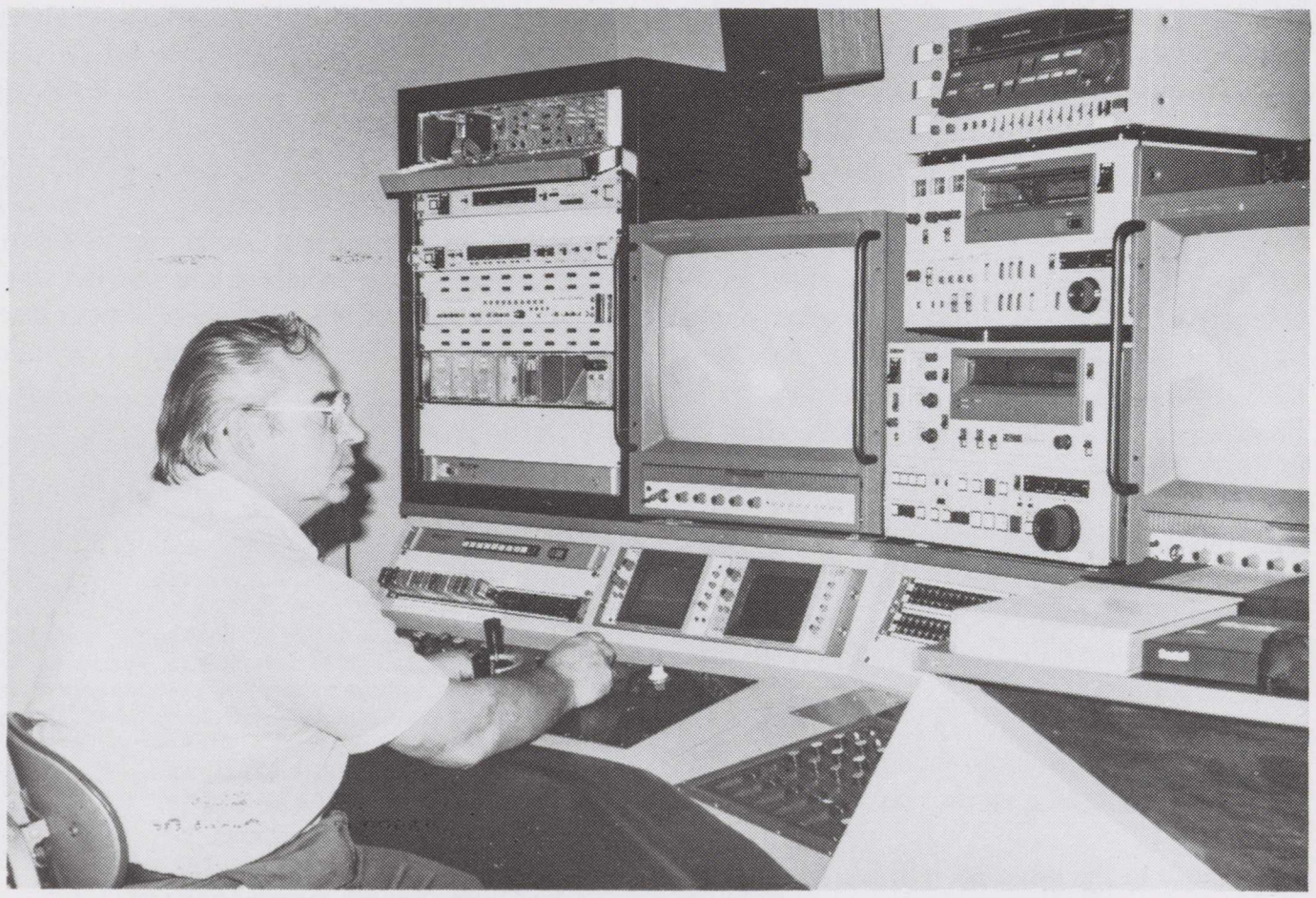

Paul Jasiukonis, owner of the Independent Producers Studio, Inc.
Paulius Jasiukonis, savo filmavimo studijoje.

in and then strike multiples depending on how many are planned to be released.''

''The picture can be made or broken in postproduction, If done badly, the film is destroyed. If done well, it makes the film better.''

The post production sequence is (1) editing the picture and dialogue, (2) composing and editing music, (3) finding and recording sound effects, (4) designing titles, (5) mixing sound, and (6) getting the first print done.

''The most important thing is to plan really well before the camera starts rolling. Once the camera rolls, it's interesting to see if it comes out according to plan. In postproduction we are concerned with how our grouping of acting, costumes, and lighting came out. Sound and music add life to the film.''

The Independent Producers Studio is a postproduction facility, but it also has a video department with film to tape transfer. ''Videotape has many uses. It provides a broadcast capability. it is also a powerful film editing tool.

We can produce VHS and Beta cassettes (two different videotape formats). The tape provides the visual sequences and dialogue for the editor to work with the director. This eliminates the need for theater screenings. It has a time code on it, synchronizing the scenes and sound, making it easier to edit. For example, you could make the time code numbers visible on the screen with the video.''

Time code is an integral part of shooting for TV. You're recording images, time codes (day and time, per frame) and user bits (director, camera number, etc.). It makes video tape editing extremely efficient.

''Video also provides ease of operation—going forward and backward easily. The bulk of handling is eliminated and the timing is constant using videotape.''

An example is ''Parent Trap II'', a Walt Disney film being shot in Florida by the Lansberg Company. Paul received the shipment from Florida, synched up the visual print with sound, made two copies, and sent it back for the filmmakers to detect errors and correct shooting.

Videotape also allows copies to be made easily for actors who want excerpts from sequences they were in. Another example, ''Crossings,'' used videos for promotion, for the actors' production companies, and the home video market.

Another major purpose of videotape is serving the home viewing market. This entails making a one-inch master out of a two-inch film, adding music to it, and making it ready to distribute to the home video market.

''When you're in business for yourself, it's not an average work week. It's not unusual to see nine to 10 hour days, six days a week. You make a promise to have a film done by a certain time. Sometimes producers want to see a sample; I have to go through 100,000 feet of film to find a sample of what they're looking for.''

''There are deadlines to meet. There are popular seasons for releasing films, Christmas, summer, etc. If you miss the deadline, you miss the market.''

Mark Raudonis, Television Segment director.
Mark Raudonis, televizijos skyriaus direktorius.

Mark Raudonis—Television Segment Director

Mark was born in Chicago and remembers hearing that both sets of grandparents came over on the ''Pickle Boat.'' His mother's parents were from Vilnius while his father's parents were from Kaunas. He spoke very little Lithuanian growing up, however. ''My parents wanted to give us an American education, even though they both speak Lithuanian fluently,'' he says.

Mark's memories of his Lithuanian upbringing are quite vivid: ''I remember celebrating ''kūčios,'' the Christmas Eve dinner, and dyeing eggs on Easter. My family had a small amber collection and my sister had a Lithuanian doll collection.''

''My greatest tie to the Lithuanian culture is through the food,'' quips Mark. ''My mother was a caterer for the church parish, so we had everything from bacon buns to white barley soup, 'geletchik'. Mark even knew of Lithuanian beverages like 'krupnikas' and 'viditas.' Mark enjoys the 'Cafe Montana' for the Lithuanian dishes—the 'kaldūnai,' the Lithuanian sausage, and the bread.

Mark graduated from Syracuse University with a bachelor of science in communication, television, and radio. He attended UCLA graduate school for film and theater before going to work as a student intern at Lionsgate Films, Robert Altman's production company. This led to a position on the film 'Popeye' starring Robin Williams and Shelly Duvall.

Mark was assistant to the production manager and served as the lead man, arriving on the island of Malta one month in advance. In conjunction with the production manager, he had to set up operations. ''It was a logistical nightmare to prepare for a cast and crew of 350 people. We had to find lodging and translators for everyone; they were of five different nationalities—English, American, French, Italian, and Maltese. We were responsible for reservations, accommodations, shipping and handling. Everything the director, Robert Altman, needed had to be brought in from somewhere else,'' he recalls.

Mark served as a central information person, keeping tabs on where everything and everybody was at all times. He was production assistant during the show. After the shooting,

he made sure everything brought over got sent back to the right places.

After making government films (documentaries) in Washington, D.C. for a year, Mark moved back to California and started a magazine-style journalist career on TV. He worked for CBS' "Two On the Town" as an associate producer, which entailed writing, researching, going out with the camera crew, directing, and editing. "It would take a week or two per story. Since we were working on a few at a time, it would average out to about one per week."

Then Mark moved to KABC to work as an associate producer on "L.A. Today" and as a segment director on "3-3-0," an afternoon variety-talk show. Mark notes that it was about the same kind of work, just titled differently, but the latter paid better. Mark qualified for the Director's Guild.

When "3-3-0" got cancelled, Mark started working on "Hollywood Close-up," a nationally-syndicated show produced by KABC and seen in 72 percent of the United States. As segment director, Mark was the unseen interviewer behind the camera, interviewing celebrities from Charlton Heston to John Forsythe as well as directing the camera crew, writing, and editing.

Mark describes "Hollywood Close-up"as a "TV news-oriented magazine featuring celebrity interviews. Each story would basically consist of: (1) the celebrity interview, (2) the B-role—something about the celebrity doing whatever else they do outside their acting roles, and (3) clips from shows they've been in, both old and new."

Mark also covered the party circuit at night. He describes the Hollywood lifestyle party beat as "life in the fast lane." In fact, keeping up with the pace was the hardest part of the job for Mark. "With 'Hollywood Close-up' shooting two nights a week, editing one night, writing another night, I had many long days, between 50 and 60 hours per week."

"Then there is the politics of dealing with the people involved. There are a lot of egos and everybody has an opinion. Many people seem to be intimidated by the stars. They are very approachable if done in a direct, up-front manner."

This was what Mark learned and enjoyed above all—"that celebrities are just people, very famous but also very nice. I enjoy the satisfaction of seeing a completed show on TV. You get immediate satisfaction and reaction as opposed to waiting one to two years for a film to be released."

Mark currently is applying what he has learned to his own projects—home video productions for his company, **Speedwind Productions.**

George Merlis—Former Executive Producer of "Good Morning America," Founder and Chairman of "J-Nex, Inc."—a Production and Satellite distribution firm.

George's paternal grandfather was born in Vilnius, Lithuania, but died before George was born. George didn't really hear much discussion about Lithuania except that his father had

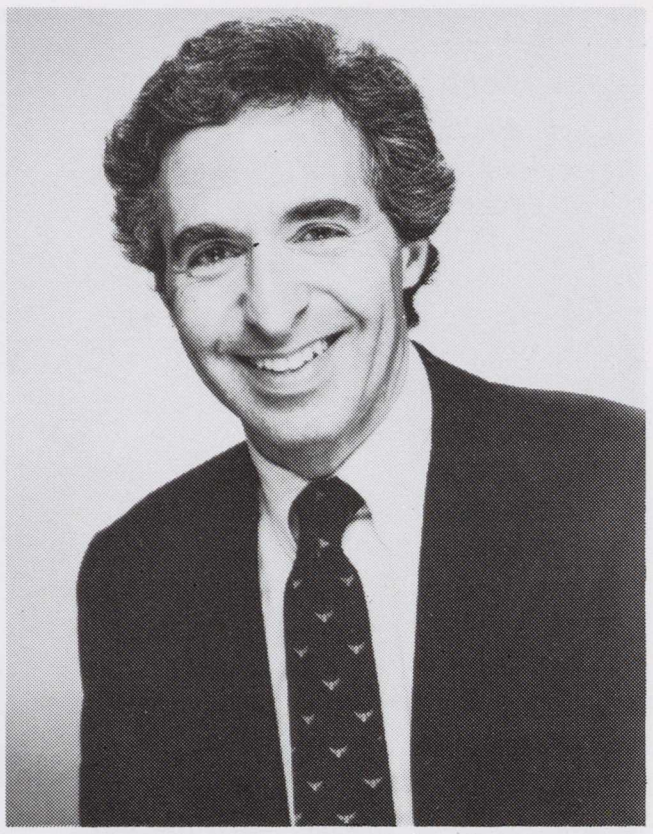

George Merlis, chairman, J-Nex, Inc.
Jurgis Merlis, pirmininkas J-Nex, Inc.

a chance to visit George's grandparents' home in Vilnius when his father was a medical student in Switzerland. George himself got as close as 60 feet above Vilnius back in 1960. He was a college student visiting Russia and was arrested for giving out American magazines—"distributing obnoxious anti-Soviet material" was the charge. George was flown to Poland over Vilnius in an old DC-3. Of course, when his group got to Warsaw, they were treated as heroes.

George Merlis started as the first line producer on "Good Morning America." He was involved with the creation, staffing, and organization of the show. Two and a half years later, he progressed to executive producer of the show and oversaw its rise to the number one position in the TV network morning show race.

"I was lucky enough to be the executive producer when 'Good Morning America' became the number one show. I got a lot of the credit, but it was really the culmination of many people's hard work," he acknowledges.

George was at work at 4:30 in the morning to supervise the two-hour a day, five days a week, 52 weeks a year, show. George had a staff of over 100 people under him, managed by three line producers and a director.

"Good Morning America" was a key publicity vehicle for motion pictures, television programs, and entertainment personalities. The show would have up to seven live interviews a day as well as news updates.

"Public relations people representing prospective clients would contact the talent coordinators of the show. The talent coordinators would then notify the producers who was available for the show. The producers in turn would pass the list by me and I would decide who I wanted on the subsequent show," George explains.

"We were number one because the show appealed to a new audience. It attracted viewers to the set that hadn't previously watched television in the morning."

"The show broadened the definition of news to that which came from participant interviews as opposed to reporters telling what happened. Our regular cast included David Hartman, Sandy Hill, Erma Bombeck, and Jack Anderson among others."

A personality conflict with a network executive led to George's departure and "Good Morning America's" ratings have not been as high since.

George went on to CBS News where he was the executive producer for the CBS Morning News with Bill Kurtis and Diane Sawyer. Then he moved to Paramount Television to become the executive producer of "Entertainment Tonight." He was in charge when the show reached its then highest rating levels.

George caught on to the new technology of satellite distribution. He started J-Nex, Inc. two years ago when some friends in public relations expressed their need to reach television stations in greater America. George did a survey of how many stations could receive a signal, found a way to fill the need, and went into business.

J-Nex, Inc. is a satellite news service contracted by promotion and public relations professionals to produce and distribute material. George created a service which supplements television newspeople's efforts—it provides them with pre-edited (or easily re-edited) video news material, rather than printed press releases.

J-Nex satellite news is designed to achieve maximum national broadcast and satellite/cable TV coverage to assist companies in promoting a film, or for that matter, almost any product. It does this in four ways:

1. **The Video News Express**—delivers press releases, public service announcements, and event coverage by satellite.
2. **The Satellite Television Press Conference**—allows hundreds of markets to pick up live or tape-delayed press coverage.
3. **The Satellite Television Press Tours**—links any celebrity or newsmaker from its studio with interviews nationwide for live, or live-to-tape, one-on-one video interviews.
4. **The J-Nex Cable Service**—distributes program-length feature material or public service announcements to hundreds of cable systems representing most major U.S. markets, as well as to a million plus satellite homes.

"People don't have time to go to 25 cities. We could do it in one morning."

But time is not the only issue. A press tour, especially one that involves a major star, can be pretty expensive, too. "For a movie company, a satellite press tour can mean major savings," he says. "Stars travel with an entourage, they travel first class, and they stay in expensive suites. The cost of the entire satellite press tour, reaching 15 or 20 cities, is comparable to hitting maybe two cities with a star. Plus, there's a tremendous savings by less use of a star's time."

For the star and for the sponsoring movie company, the "tour" is, logistically, a piece of cake. George's staff books the shows and

books a studio with access to an uplink. Then all the star has to do is come in and face the camera.

"Seventy-five percent of what we distribute, we produce because it is more fun, it is more profitable, and it gets better results. Our spots are produced from a newsperson's point-of-view as opposed to a publicist's point-of-view."

"The hardest part of the job is attending to all the nagging business details."

"The most interesting part is producing, selling and consulting. We sit down with a client who has a new product and thrash out the best way to let the world know it exists in a positive way."

"The challenges are different because every situation and every client is different. Producing gets the creative juices flowing. It's fun developing a finished product from nothing."

For the future, George hopes to combine satellite distribution and show production.

Tony Dambriunas—Director of International Administration, Warner Bros. Filmed Entertainment Division

Tony was born in New York and grew up in Washington, D.C. His parents, both Lithuanians, enrolled Tony in Lithuanian school from which he graduated six years later. While an undergraduate at the University of Maryland, Tony returned to teach at the Lithuanian school for three years.

His younger sister lives and teaches at Vasario Šešioliktosios Gimnazija in West Germany. She is also married to the director of the school.

Tony is a member of Ateitininkai, a major Lithuanian youth group, and the Washington Lithuanian Sports Club, "Vėjas." He has danced with four Lithuanian folk dance groups in Baltimore, New York, London, and now in Los Angeles.

Tony has been to two world youth conferences and was on the committee in 1972 that established the Lithuanian World Youth Association. Eight years later, he assisted in establishing the Great Britain Youth Association. Tony has been to Lithuania five times and even attended the Lithuanian Language Seminar at the University of Vilnius.

Last, but not certainly not least, Tony is a member of California's Lithuanian Golf Club.

Tony graduated from the University of Maryland with a Bachelor of Arts degree in Political Science. Three years later he earned a Master's degree in Business Administration, Finance, from Seton Hall University in New Jersey. During that time, he worked for Alex Daunys, a Lithuanian who was the comptroller of a small film production company in New York. Tony handled all the ledgers, bookkeeping, and financial forecasts. He learned how to meet the payroll during lean times and how to invest during better times.

Tony joined Warner Communications in 1977 and lasted for seven years as an internal auditor. He spent six years in London, half a year in Hong Kong, and the final year in Los Angeles as audit manager. Since February, 1985, Tony has been the Director of International Administration for Warner Bros. Filmed Entertainment Division.

As an internal auditor, Tony monitored all Warner Communications' affiliates—film, TV, record, publishing, video, and home-video game divisions.

"We analyzed the efficiency controls of all Warners overseas offices in various countries," says Tony, "conducting purchase investigations of record companies and video companies, licensee audits in countries where we didn't have offices to see if they were paying royalties properly, and fraud investigations where there was evidence of fraud."

"In my role as Director of International Administration for the Filmed Theatrical Division, I'm responsible for overseeing all overseas sales organizations and offices to insure that they maximize promotion of all Warner releases while at the same time maintain a lean efficient sales organization."

"The ten biggest overseas markets in order of size are: (1) Japan, (2) France, (3)Germany, (4) England, (5) Australia, (6) Italy, (7) Spain, 8) Brazil, (9) Mexico, (10) Sweden. All ten put together are less than 50 percent of the U.S. and Canada box office gross and film rental income to the studio," Tony informs us.

"The box office gross is monies collected at the theaters. The studios split grosses based on precontractual agreements. Advertising costs are also shared between the theater and the distributor, again based on a precontractual agreement."

"The major studios release about the same number of films, 15 to 20, per year. If a movie makes more than $100 million in film rental in the United States, it's a good film. If half of the movies released make money and two or three are blockbusters, the studio is said to have a good year."

"If most of the movies lose money and there are no blockbusters, there is still a possibility to recoup financially in video and TV. A blockbuster can carry a studio for at least a year, if not several years."

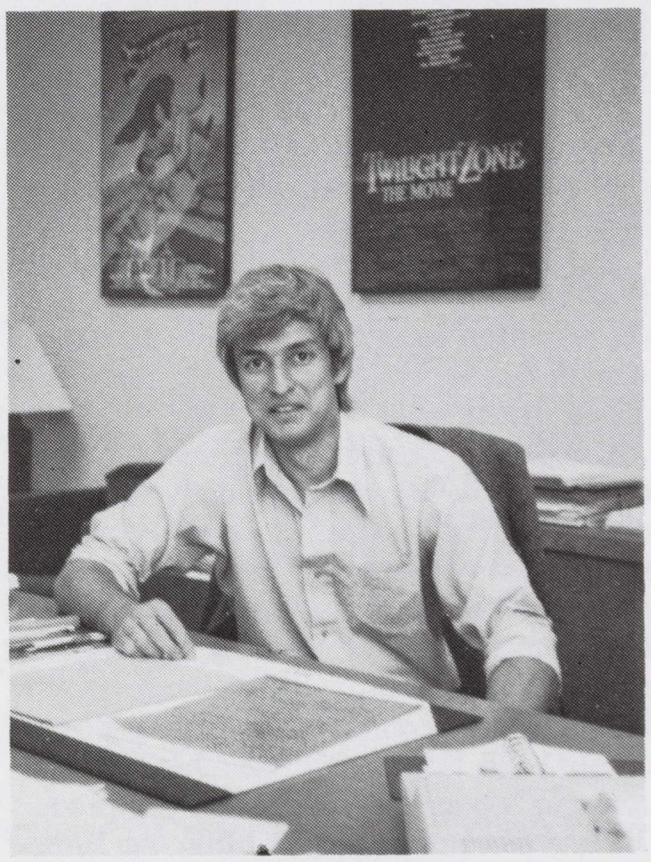

Tony Dambriūnas, Director of International Administration at Warner Bros. film studios.
Toni Dambriūnas, Warner Bros. tarptautinių reikalų direktorius.

"Warner Bros. has been the most successful in film rentals for the past two years. It was the first film company to break $1 billion in total revenues in 1984 and then again in 1985."

"There are five types of costs to control: (1) Advertising. $5 to $15 million is spent in advertising, based on how important the film is. For example, a Stephen Spielberg film would warrant more advertising. (2) Film Production. Between $5 and $25 million is spent in production. (3) Print costs. If there is a wide release of 1000 to 1500 prints, with each one costing $1000 each—1000 prints at $1000 each—One million, plus film storage, shipping, etc. (4) General Operating Overhead. Fifteen to twenty percent of film rentals are for selling and administrative costs. (5) Royalties and Participation. It varies tremendously per film, it depends on the deal with the main actors, directors, producers.

"These costs are matched against revenue. The rest is profit or 'distribution fee' that contributes to studio profit. Some is remitted back to the parent company to pay out in dividends to keep shareholders happy so that the stock price doesn't go down; the rest is plowed back into more films," says Tony.

"In financing a film, the studio chiefs have the ultimate say on which scripts deserve the most money. They read the script, and judging consumer tastes for the type of films people want to see, set the expenditure amounts. Or a producer may have already made a film and approaches the studio to distribute it. The distribution network is already set up and we look to see whether we can fit the film into our schedule."

"The hardest part of the job is trying to reduce costs when the overseas dollar is decreasing in value and inflation is driving costs up. I have to keep up with economic developments in 46 different countries, watching currency, financial markets, labor markets, etc."

"I work nine to ten hours a day here, and up to 12 hours a day overseas because of all the telephone communications. I get up early to catch the Europeans before they go to the office, in the evenings I call the Far East where it is morning the next day already. I have to provide senior management the right numbers for them to make the right decisions."

As for the most interesting part, Tony says: "This is a field where the sky is the limit. There is no limit to how much money a movie can make. Trying to turn empty seats into full seats is always a challenge. Trying to fill the seats while keeping the costs down makes it an interesting challenge."

Ron Yuch—Vice President and Controller. Postproduction House. Former Internal Auditor, Manager of Accounting (Columbia Pictures) and Manager of Special Projects (MGM)

Ron comes from a one hundred percent Lithuanian heritage. Although his grandparents spoke only Lithuanian, his parents' efforts to

Americanize him resulted in Ron speaking only English as he grew up.

Ron remembers eggs at Easter, but Lithuanian food probably had the biggest cultural impact. Lithuanian dishes such as kaldūnai (dumplings), šalti barščiai (cold beet soup) potato pancakes, and kilbasai (homemade sausage, cabbage with chopped pork) were some of the home-cooked meals tastefully prepared by his mother.

After working for Price Waterhouse, a Big Eight accounting firm, for two years, Ron went to work for Columbia Pictures in New York as an internal auditor. Ron was exposed to the people calling the shots, the management, the business side. Will the picture be made? How much will it cost? How much will it make? Decisions were made based on the screenplay. From script to storyboard, people had to know how much it would cost.

As an internal auditor Ron had to monitor operations of various divisions and branches. His first job in California was auditing the production side of studio operations. He reviewed operating controls and made sure that the production costs matched the documentation and that the accounting procedures were proper.

''The budget department at a motion picture studio monitors each picture. As the costs accumulate, we review them and make sure they are still within budget limits. At this stage of production, the producers are spending money, not making it. Therefore the costs are substantiated by records and authorizations. Auditors verify and control how many millions of dollars are spent . . . and make sure it doesn't go into somebody's pockets.''

''Budgets are done to help discover the 'ultimate' pay-off on a picture—what is this picture going to do, how much money will it make? All of the estimates and projections of sales are put down by the president of marketing and the director of sales. Then the costs and expenses are subtracted. Estimates are made on how much percent of profit there will be if the picture does this well or if this much is made at the box office. Business affairs asks: 'Where do you make money on the net'?''

How interesting or glamorous is it to follow every transaction of every check written on a production? Well, Ron believes that the unit production manager is the most powerful person off the set. ''He knows how to control costs, he knows where to get equipment and props, and he knows how to babysit people. He is both a businessman and a creative person,'' says Ron.

The cost of making a picture has to correlate with its revenue projections. ''Once a film is made, it has to be marketed. Every studio has a distribution system across the United States, with branches in many cities. The hub exists around major cities, with New York and Los Angeles ranking one and two.''

''The date of completion of every film is known; this establishes the date of distribution. Films are booked in advance to set up the tracking studies.''

''Every branch has a branch manager who acts as a sales manager. He pressures the

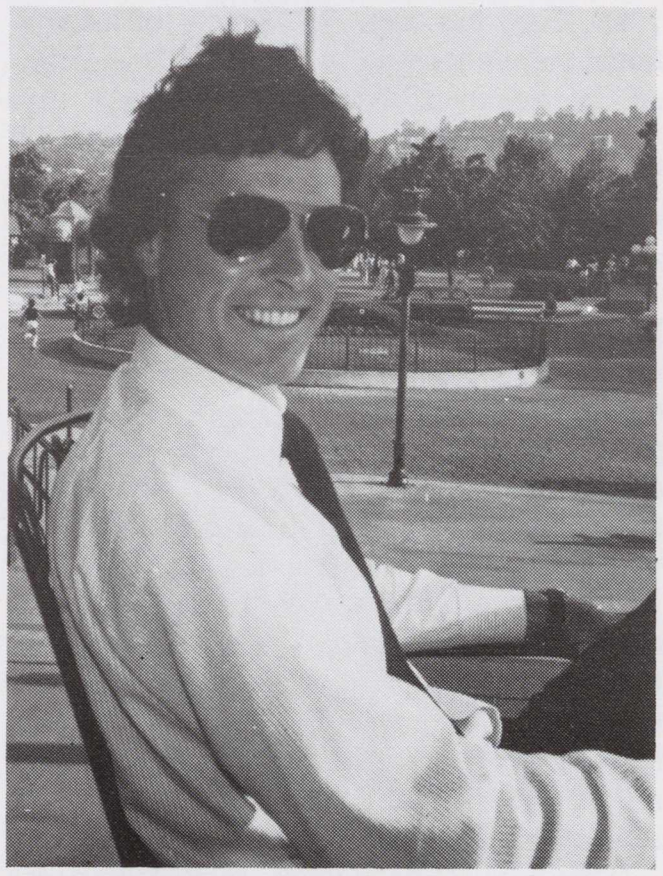

Ron Yuch, vice-president and comptroller of Modern Video Films.

Ron Yuch, vice pirmininkas Modern Video Films.

theater manager for the best terms; these are reported to the studios which compare them with other branch terms.'' Ron joked about how the manager approached the sale with theater representatives. Because concessions are a major source of income, he says, ''I've got a great movie coming up—look at all the actors we've got. Look at all the popcorn you're going to sell.''

''It's very competitive. Every studio wants to schedule their film in the best movie theaters. They may have to negotiate a deal. To be able to schedule a great movie, the theater might also have to take a poorer movie. A lot is keyed on the location of the theater.''

The internal auditor goes into the branches and scrutinizes their operations. He checks the bids of the branches. Theaters guarantee a percentage of the box office based on their location, the collection procedure, and the type of deal negotiated.

A new picture is initially released to ''prestige'' theaters, its first run. Distribution to neighborhood theaters and discount theaters marks the second run.

The branches are responsible for getting the gross sales reports from the theater managers. The box office receipt report shows the number of adult tickets, children's tickets, and senior citizen tickets sold.''

Accounting controls determine whether something is wrong, not maliciously wrong, but incorrect. ''For example, if a movie was booked for a two-week engagement, and the film was out for three weeks, where was the film during that third week? We track the prints and make sure that they are returned when they're due—inventory control in accounting terms.''

Ron Yuch is currently vice-president/controller at Modern Video Film, a postproduction house in Hollywood. For Ron, the hardest part of the job is still getting costs under control.

And what does he like best? ''The power!'' he answers with a grin. ''Seriously, it's not repetitive. I get to meet a lot of interesting people. I also know how to get financing, how to deal with a bank, and how to manage people . . . I know how to run a business.''

Martha Smilgis—West Coast Bureau Chief, *People Magazine*

Martha grew up in a typical Lithuanian home in Chicago. With her father from Vilnius and her mother a Chicago-born Lithuanian, the talk was predominantly Lithuanian in the Smilgis home. Still, Martha and her brother grew up understanding the language rather than speaking it. Martha remembers the huge Lithuanian community in Marquette Park, the Lithuanian picnics, and even her mother dancing in Lithuanian concerts.

Her grandmother used to cook traditional Lithuanian dishes like kilbasai and potato pancakes. Martha's grandmother had returned to Lithuania in the 1930s and still managed to return to the United States just before Hitler moved in.

Martha says her mother reads Lithuanian beautifully and her father used to talk about an old Lithuanian dream book that explained different dreams. Since Mr. Smilgis didn't leave Lithuania until he was 20, he used to talk a lot

Martha Smilgis, West Coast Bureau Chief of "People Magazine"

about it being a beautiful country with its huge farms and friendly people.

Martha was sorry that she had not visited Lithuania when she was in Russia. She respects her ethnic origin and would never change her name.

Martha's family is an example of the physical stature and longevity of Lithuanians—tall, strong, with lives stretching into the 90s. Martha is an example of another Lithuanian trait—good academic ability. She attended Catholic schools and graduated from the University of California at Berkeley.

''A good movie can find an audience without publicity,'' contends Martha. ''For example, 'Chariots of Fire' opened with a small attendance. The numbers grew on word of mouth,

culminating in an Academy Award. Publicity is very important to a lot of films though, of course, if a film is a dog, all the publicity in the world won't help it. If movies, like 'Cobra' with Sylvester Stallone, and 'Staying Alive' with John Travolta, are not going to work, they're not going to work.''

In her role as West Coast bureau chief for **People Magazine,** Martha is responsible for 80 ongoing stories and manages 30 people, ten of whom are staff. ''It's a big, very active bureau being in the center of the film world. We also work on the cover story frequently because an exciting and timely cover can sell magazines,'' she adds.

''We have regular communications with the major studios which release an average of 15 movies a year. The studios have publicity departments that contact all the newspapers and magazines. When a film is conceived, the public relations budget is part of the film budget, the size of it depending on how big the movie is projected to be. Movies like ''Rocky'' and ''Rambo'' have millions of dollars in their budgets. When you spend $30,000,000 on a picture, it is not surprising to see $2,000,000 slotted for publicity of the picture.''

''The current movie 'Top Gun' with Tom Cruise planted the stars on all the TV shows and magazines before the movie came out. It has a large advertising budget with the studio doing everything from paying for billboards to distributing posters.''

''A small budget film, which costs $8,000,000 these days, will have smaller budgets for public relations. For some types of films, like Woody Allen films, it is better to start a smaller film on a limited basis in Los Angeles, San Francisco, and New York and let the box office draw build slowly.''

''The studios have publicity departments for the films and the stars; actors and actresses have their own personal public relations people and their idiosyncracies about publicity. Sean Penn, for example, will talk to magazines like **American Film** or **Film Comment** with circulations of 30,000, but he won't talk to **People** with a circulation of 3,000,000 plus. So we'll do a story around him. We'll talk to his friends and enemies about him. Sometimes we get a better story this way than by talking directly with him.''

''Of course, if these reluctant stars like the movie and they like their performance in the movie, they do publicity for the movie. The smaller the actor, the more likely he or she is to do the publicity tour. In general, TV stars are much more accessible than film stars.''

''The most interesting part of my job is meeting these people. Some are very bright, others are dull. Some are smart and witty and sensitive, while others have very large egos. Ego is a very tricky thing since it's what compelled them into wanting to be a star in the first place.''

''The big stars get used to talking to the press—Paul Newman is good with the press and Kirk Douglas is very smart. Then there are people like Brooke Shields and her mother who have been in the limelight for so long they begin to believe their own publicity. Mick Jagger is also very smart and very shrewd with his money. That's probably why he hasn't married Jerry Hall. Clint Eastwood is really smart and a nice person. He doesn't talk to the press because he doesn't have to. Linda Evans, on the other hand, is more accessible and is very sweet, just as she appears on ''Dynasty.''

Martha is currently on a leave of absence from **People Magazine** and working as an editor for **Time, Inc.** in New York on a new publication, **Pictureweek,** which will be sold as a weekly in supermarkets. ''It's less celebrity-oriented and more practically-oriented with health, money and diet sections. It's hard news from a woman's angle, with a focus on Kadafi's wife as opposed to Kadafi for example,'' Martha tells us.

Members of Congress and Government Officials Receive JBANC Baltic Freedom Award

Members of Congress, Staff of the Helsinki Commission, White House and State Department officials were awarded the Joint Baltic American National Committee's Baltic Freedom Award. Over 250 Baltic and government representatives attended a reception on May 1st, commemorating the 25th anniversary of JBANC which honored the government officials.

The Baltic Freedom Award honors those individuals who have demonstrated strong support for the cause of freedom and self-determination in Lithuania, Latvia and Estonia, and related freedom issues.

Senator William Armstrong (CO—R) was presented the award in recognition of his efforts and commitment to the reunification of the world's youngest political prisoner,'' two-year-old Kaisa Randpere, with her Estonian parents, Valdo and Leila Randpere; and for his dedication to the advancement of freedom throughout Eastern Europe and the Soviet Union.

Congressman William Carney (NY-1-R) and Senator Donald Riegle, Jr. (MI-D) received the award for their dedication to the aspirations for national freedom and self-determination of the peoples of Estonia, Latvia and Lithuania (both introduced Baltic Freedom Day resolutions in the House and Senate). They were also recognized for their support and defense of the Baltic American community regarding the NBC program ''Highway to Heaven'' which maliciously defamed Baltic Americans.

Linas Kojelis, Special Assistant to the President, Office of Public Liaison and Mark Palmer, Deputy Assistant Secretary for European Affairs, State Department were recognized for their dedication to the aspirations for national freedom and self-determination of the Baltic peoples, and for their work in the White House and State Department, respectively.

Congressman Steny Hoyer (MD-5-D), co-chairman of the Commission on Security and Cooperation in Europe (CSCE), accepted the Baltic Freedom Award on behalf of the staff of the CSCE. The staff was recognized for their commitment throughout the years to the aspiration for freedom of the peoples of Estonia, Latvia and Lithuania, and especially for their outstanding dedication to the struggle for human rights in the Baltic States and their support of the Baltic peoples in the Helsinki process.

The Joint Baltic American National Committee is celebrating its 25th anniversary this year. JBANC was established on April 27, 1961 by the three central national organizations of Baltic Americans (Estonian American National Council, American Latvian Association and the Lithuanian American Council). JBANC monitors U.S. government actions on the Baltic States and provides information to interested agencies and congressional offices.

———————

Lithuanian Scholarship at Kent State University

The ''Lithuanian Heritage Program'' at Kent State University proudly announces the establishment of scholarships. The scholarships were established by private contributions by Lithuanians in the United States.

- One or more undergraduate scholarships or one graduate scholarship will be awarded annually.
- The undergraduate scholarship will be $500 per semester renewable for eight successive semesters. The graduate scholarship will be $1500 per semester renewable for two semesters.

REQUIREMENTS

- **Undergraduate student must have a 2.8 grade point average from an accredited high school and must maintain a 2.8 average while at Kent State University.**
- **The undergraduate recipient is expected to focus on Lithuanian culture and/or history in papers within his or her courses.**
- **Graduate student must maintain the standards set forth by his or her department.**
- **Recipients must have a working knowledge of Lithuanian.**
- **Graduate student thesis must reflect a Lithuanian theme.**
- **Recipient must also work 10 hours per week for the Lithuanian Heritage Program.**
- **Recipient must fulfill all requirements set forth by Kent State University.**
- **Deadline for application is July 31, 1986.**

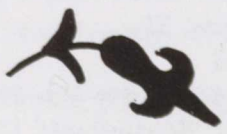

GARBĖS PRENUMERATOS

I. ir K. Aižinai, Chicago, IL
A. Andriušis, Dorchester, MA
B. Apshaga, MD, Thompson, CT
P. Aras, Santa Monica, CA
K. Aukštkalnis, Eugene, OR
Rev. J. Bacevičius, Kintyre, ND
H. S. Bajaliai, Los Angeles, CA
G. Balanda, Warren, MI
E. Balceris, Santa Monica, CA
A. Balcytis, Chicago, IL
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, NE
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
P. Beltran, Montebello, CA
Rev. A. Bertašius, Patterson, NJ
V. Bieliauskas, PhD, Cincinnati, OH
A. Biliūnas, Lake Park, FL
A. G. Brazėnas, Royal Oak, MI
J. Briedis, W. Bloomfield, MI
R. Bužėnas, Los Angeles, CA
V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA
R. Čibas, Australia
J. Čiurlionis, Phoenixville, PA
Kun. M. Čyvas, Albany, NY
Kun. V. M. Cukuras, Putnam, CT
Dr. V. Dambrava, Venecuela
S. Damulis, Vista, CA
V. Datis, Los Angeles, CA
A. Daukantas, Santa Monica, CA
Vysk. A. Dičius, Santa Monica, CA
J. Dicpinigaitis, MD, Woodhaven, NY
A. Dičius, Santa Monica, CA
A. Didžiulis, Columbia
dr. R. Dovydaitis, Delton, PA
V. Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
Dresher Ins. Brokers, Islington, Ont.
A. Drukteinis, Bedford, NH
J. Dženkaitis, Glendale, CA
East Cambridge Branch Library, MA
B. Gajauskas, Santa Monica, CA
A. Galdikas, Los Angeles, CA
Br. Galinis, Norwell, MA
Pr. Gasparonis, Los Angeles, CA
R. Giedraitis, DDS, Los Angeles, CA
J. Girevičius, Ont., Canada
K. Gogelis, Redford, MI
K. Grigaitis, St. Petersburg, FL
A. Grigas, Chicago, IL
P. Gruodis, Chicago, IL
I. Gurčinas, Los Angeles, CA
Dr. V.Gutauskas, Venezuela
P. Gylys, Olympia, WA
R. Janowska, Norristown, PA
V. Janušonis, Dousman, WI
E. Jarašūnas, Santa Monica, CA
E. Jonušas, Omaha, NE
A. Jonynas, Pacific Palisades, CA
J. Jurkūnas, Beverly Shores, IN
Dr. J. Jurgilas, Rancho Sta Fe, CA
A. Kantvydas, Weston, Ont., Canada
J. Karmuza, Waterbury, CT
K. Karuža, Los Angeles, CA
B. Kaslas, Wyoming, PA
J. Kazickas, PhD, Greenwich, CT
Kun. G. Kijauskas, SJ, Cleveland, OH
Rev. M. Kirkilas, Beverly Shores, IN
Dr. Alf. Kontvis, Westminster, CA
J. Kregždė, Cincinnati, OH
Dr. L. Kriaučeliūnas, Lockport, IL
Dr. J. S. Kriaučiūnas, Putnam, CT
Rev. J. Krivickas, Putnam CT
Msgr.. J. Kučingis, Los Angeles, CA
S. Kudokas, Santa Monica, CA
J. Kutra, Santa Monica, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
L. Lengnikas, Hamilton, Canada
J. Levickas, Palos Verde, IL
G. Levinskas, Creve Coeur, MO
E. Likanderis, Chicago, IL
J. Lukas, Orange, CT
K. Majauskas, Chicago, IL
P. Manelis, Davis, CA
A. Markevičius, Santa Monica, CA
F. Masaitis, La Mirada, CA
Wm. Maskell Ins., Toronto, Can.
V. Mažeika, Park Ridge, IL
A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA
L. Tumas-Miccolis, Santa Monica, CA
dr. A. Milaknis, Santa Monica, CA
V. Mileris, M.D., Livonia, MI
A. Milius, Santa Monica. CA
J. Mitkus, Los Angeles, CA
J. Mulokas, Santa Monica, CA
A. Musteikis, Fallon, NV
A. Naudžiūnas, So. Boston, MA
M.L. Namikai, M.D., Glendora, CA
Nurmsen Paint, Los Angeles, CA
A. Pakalniškis, Hamilton, Ont., Can.
Rev. T. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Palubinskas, New York, NY
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
V. ir A. Pažiūra, Agoura, CA
F. Petrauskas, Syracuse, NY
J. Petrikonis M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
C. Plasewicz, Baltimore, MD
J. Pleinys, Hamilton, Ont., Can.
P. Pranis, Vista, CA
Rev. A. Račkauskas, Sunny Hills, FL
Rev. dr. P. Ragažinskas, Central, NM
St. Radžiūnas, Omaha, NE
G. W. Radvenis, Los Angeles, CA
Kun. V. Radvina, Clover Dale, CA
Inž. J. Rasys, Cambridge, MA
K. Raudys, Toronto, Ont., Can.
V. Raulinaitis, Rancho Mirge, Ca
K. R. Ražauskas, Dearborn Hts., MI
A. Regis, Chicago, IL
Kun. A. Rubšys, Manhattan College, NY
A. Rugys, Lantana, FL
Kun. P. Sabulis, Waterbury, CT
R. Sakas, Glendale, CA
M. Šarauskas, Winnipeg, Canada
C. Sarpalis, Baltimore, MD
D. Schmutzer, Glendale, CA
Schuyler Savings, Kearny, NJ
C. Shimkus, W. Hartford, CT
M. R. Shalins, Woodhaven, NY
A. Sinkys, New York, NY
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir. J. Sinkiai, Santa Monica, CA
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
F. Speecher, Los Angeles, CA
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
J. Stiklorius, Wallingford, PA
E. Stirbys, Santa Monica, Ca
R. Stirbys, Philadelphia, PA
D. Surantas, Rockford, IL
J. Talandis, Olympia Fields, IL
Talka Credit Union, Hamilton, Canada
V. Tamošiūnas, Detroit, MI
B. Tiškus, Collinsville, IL
A. Trainis, Richmond Hill, NY
T. K. Trečiokas, Union,NJ
V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg, FL
P. Urbutis, Lighthouse Pt., FL
A. Uždavinys, Canton, MI
O. Vaitas, MD, Farmington Hills, MI
A. Vaitkus, Belleville, IL
A. Vakselis, Richmond Hills, NY
Dr. J. K. Valiūnas, Southampton, NY
V. Vidugiris, Palos Verdes, CA
dr. P. Vileišis, Waterbury, CT
A. Vitėnas, Middletown, NJ
J. Vitėnas, Oxon Hill, MD
A. Yutz, Munhall, PA
E. Žiaušys, Amsterdam, NY

''Lietuvių Dienų garbės prenumeratoriais skelbiami, kurie kasmet prisiunčia po $35.00.

— A U K O S —

Auko po $85—
T. Janeliūnas
Aukos po $75—
E. Jonušas
Aukos po $10—
S. Jankauskas, A. Mažeika, I. Pabilionienė
Aukos po $5—
B. Kondrotas, A. Matulionis, J. Ruzgys. B. Skirpa

Labai ačių už parėmimą LD žurnalo.
—A. Skirius, leidėjas

KNYGOS UŽ PUSĖS KAINOS

''Lietuvių Dienų'' išleistų knygų kainos sumažintos per puse, Štai keletas jų:

Igno Šeiniaus Vyskupas ir Velnias; gen. S. Raštikio atsiminimai—II tomas; St. Būdavo ''Varpai skamba''; ''Dažytas Vualis''; D. Čibo ''Žaizaras''; Bindokienės ''Keturkojis ugniagesys''; ''Mįslės''; ''Patarlės ir priežodžiai,'' Jono Puikūno; ir daugelis kitų, kurios nėra dar išparduotos.

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90027
Telefonas: (213) 664-2919

Skaitykite ir platinkite

LIETUVIŲ DIENŲ žurnalą

GINKIME LIETUVIŲ TEISES

Nepamirškite savo aukos Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti ''Lietuvių Teisėms Ginti Fondas'' (arba ''American Lithuanian Rights Fund, Inc.'') ir siųsti adresu:
5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui.....US.....

Pavardė, vardas.....

Adresas.....

BALTIC BAKERY

JUOZAS ir ALDONA ANKAI—savininkai
4627 S. Hermitage, Chicago, IL 60629—Telef. (212) LA 3-1510
——— ir ———
2616 W. 69th St., Cicago, IL 60629—telef. (312) 737-6734
Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

PRAŠOME!

Pagal savo išgalės aukoti TAUTOS FONDUI

savo uždaviniams vykdyti **Lietuvos Laisvės Iždui—laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti. Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti:**

Non-profit, Tax Exempt Corporation
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION
P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421

LIETUVIŲ DIENOS

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y.—"Darbininko" adm-ja
So. Boston, Mass.—S. Minkus
Chicago, Illinois — Patria
"Gifts International", "Parama", "Marginiai"
Cleveland, Ohio—J. Zilionis
Detroit, Mich.—St. Anthony's Parish Library
Los Angeles—P. Domkus
Putnam, Conn.—Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y.—A. Sabalis
Waterbury, Conn.—"Spauda"
Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

AUSTRALIJOJE

Norwood—K. Pocius
Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis
Mirren, S.A.—J. Rupinskas
Lewisham—Msgr. P. Butkus

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris
Toronto, Ont.—V. Aušrotas, A. Kuolas, St. Prakapas
Montreal, Que.—P. Rudinskas (Parish Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42, ir 49 metrų bangomis.
Pirmoji vakarinė laida 18 val vakaro Lietuvos laiku (10 val. ryto Vašingtone) 20, 25 ir 31 metrų bangomis.
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos laiku (12 val. vidurdienį Vašingtone) 14, 15, 20 ir 25 metrų bangomis.
Šie laikai **vasaros** metu. **Žiemos** metu tiek Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį atsukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

"APIE TAVE SVAJOJU"

įdainuota

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETO

Galima užsisakyti per

LIETUVIŲ DIENAS

4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029

Kaina $10 plus $1 pašto išlaidams

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
VLADAS GILYS, pirmininkas
Programų koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel.: (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima sekmadienio rytais
nuo 10:30 iki 11:00
WBMD—750 AM
Šios programos vedėjai:
Albert J. Juškus—4515 Wilmslow Rd.
Baltimore, MD 21210 Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų** girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto **Boston, Mass.—WLYN—1360 bangos AM** programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka. Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas, ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų, plokštelių ir lietuviškų suvenyrų.
71 Faragut Rd., So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-2515

Lietuvių Radijo Valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais
9-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telefonas: (617) 586-7209

CHICAGO, IL

Sophie Barcus Radijo Šeimos
"LIETUVOS GARSAI"
Sekmadieniais nuo 7:30 iki 8:30 val ryto
iš WCEV stoties 1450 AM banga
Programos vedėja:
Aldona Barcus-Daukus
Transliuojama iš nuosavos studijos
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: (312) 778-1543

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
6955 S. Campbell Ave.
Chicago, IL 60629 Phone: 778-5374

KLAUSYDAMI LIETUVIŠKŲ RADIJO PROGRAMŲ SUTEIKS DAUG DŽIAUGSMO IR MALONUMO

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Įsteigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 m
Vedėjas—Juozas Stempužis
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas: (216) 382-9268
. . .
Dvisavaitinė religinės minties programa
GYVENIMO VARPAI
sekmadieniais 6:30-7:00 val. ryto
WRMR AM 850
Kun. G. Kijauskas, S.J.
18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119
Telef. (216) 531-4263

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice
WCAR—1090 BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VAL.
2222 Franklin Rd.
Bloomfield Hills, MI 48013
WPON—1460 AM
Pirmadieniais ir penktadieniais nuo 3-4 val.
Programos vedėjas **Algis Zaparackas**
Bendradarbiai:
Ant. Zaparackas, Algis Lapšys, Edv. Skiotys

HARTFORD, CONN.
"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekvieną sekm. 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas **A Dragūnevičius**
132 Wellington Dr. Farmington, CT 06032
Tel. (203) 677-8567
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Longinas Kapeckas
Ižd. **Eug. Orentas**

NEW YORK — NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMAI" radijo val. girdima kas ketvirt. iš WNYM stoties New Yorke, nuo 7-8 v.v. 1330 AM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania" programos kas sekm. nuo 1:05 iki 3:00 val. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties 89.5 FM — banga
Direktorius — dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060
Tel.: (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto iš WNWK stoties 105.9 FM banga
ROMAS KEZYS
217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364
Telefonas: (718) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT—730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
PROGRAMOS VEDĖJAI:
Povilas ir Gertrude Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LEISKIT Į TĖVYNĘ"
Lithuanian Broadcasting SPA
Girdima sekmadieniais 7:00-7:30 val. ryte iš KXOW radijo stoties, 1420 AM banga.
vedėja ir pranešėja
Salomėja Šmaižienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71913
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, NEW YORK

DAINOS AIDAS
Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
stotis WZZI-FM 91.5 mc

IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIJO KLUBAS

Klubo valdyba: **Al Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Rūta Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda
"LIETUVOS PRISIMINIMAI"
Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto
WWCO — 1240 AM
Vedėjas: **ANTANAS PALIULIS**
33 Chipman St., Waterbury, CT 06708
tel.: (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis — Banga 1410
Programos vedėjas **L. Stankevičius**
1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Sekmadieniais 1:30 iki 2:00 val. po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 100.7 FM
Programos vedėja:
Violeta Simanavičiūtė-Laurinavičienė
51 Patricia Di., Toronto, Ont. M4C 5K2, Can.
Telefonas:(416) 690-3416

ROMA, ITALIJA

ROMOS RADIJAS
Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis
Vedėjas; **Dr. J. Gailius**
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIJA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų
Vedėjas: **Kun. V. Kaziūnas**
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO

A.A. ARCHITEKTO JONO MULOKO ANTKAPIO-MEDALIO NUOTRAUKA.